

DIRVA

★★★
THE FIELD

Nr. 50

Birželio-June 29, 1959

Cleveland, Ohio

ŽENEVOJ ABI PUSĖS PRALAIMĖJUSIOS

Ar padės Nixono ir Kozlovo kelionės?

Užsienių reikalų ministrų konferencijoje Vakarai buvo vieningi. Tačiau praėjusią savaitę pasakytos Herte-rio ir Lloydo kalbos rodo, kad pažiūros į konferencijos sėkmingumą gana smarkiai skiriasi.

Herteris pareiškė atvirą pesimizmą: "apgailėstaudamas turiu pasakyti, kad nepadaryta jokios esminės pažangos..."

Lloydo nuomone, Vakarų ir Rytų pasiūlymuose būta punktų, dėl kurių abi pusės galėtų susitarti. Jis tikisi, kad konferencijos tęsinyje busia pasiekta daugiau pažangos.

Konferencija prasidėjo Chruščiovo ultimatumu o ženkle, tad vilčių pasiekti susitarimą veik ir nebuvo. Po 30 viešų ir slaptų posėdžių per šešias savaites tik nueita į dar tolimesnį akligatvį. Pertraukos skelbimas faktiškai reiškė prisipažinimą, kad tame akligatvyje jau nebėliko ko kalbėtis. Nėra duomenų tikėti, kad ir tolimesniame konferencijos tęsinyje būtų iš to akligatvio išeita. Bet anot vieno britų delegato: "geriau su jais derėtis, negu kariauti". (Na, ir kalbėta: 54 pasakytosios kalbos apėmė 800,000 žodžių, kurių veik pusė — 390,000 atkalbėjo vienas Gromyko).

Kas laimėjo, kas pralaimėjo? Kai kurie stebėtojai teigia, kad abi pusės pralaimėjusios. Esą, Vakarai bandę priversti rusus atsiimti grąsinimus (ultimatumą), bet jie vistiek likę. Rusai norėję išspausiti Vakarus iš Berlyno ir suskaldyti vakariečių vieningumą, panaudami britų norą eiti į viršūnių konferenciją, bet britai vieningai laikėsi bendro fronto, nors ir dabar nėra atmetę savo skirtingų pažiūrų.

Washingtono tikima, kad Vakarai iš tos konferencijos vis dėlto kai ką laimėjo propagandinėje plotmėje. Gegužės 27, ultimatumo diena, praėjo be incidento. Komunistinės vokiečių delegacijos elgesys atvėsinęs "kai kurių optimistų perankstąvą entuziazmą".

Sovietų taktika Ženevoje iškėlė klausimą, ar Chruščiovas, nepaisant pakartotinių reikalavimų, tikrai nori vršūnių konkerencijos.

Paskutinis Vakarų pasiūlymas su nuolaidomis dėl sąjungininkų teisių Berlyne ir

sutinkant pripažinti Rytinę Vokietiją sovietų agentu, kontroliuojančiu priėjimus į Berlyną — buvo atidarys duris kompromisui, kurio, kaip buvo tikima, sovietai laukė. Tačiau Chruščiovas nesiryžo mokėti nė tos mažos kainos.

Stebėtojai mano, kad Chruščiovas priėjęs išvados, jog Berlyno krizėje laikas vistiek dirbąs jo naudai, ir todėl geriausia esą laukti, nors ir reiktų nustumti tolyn vyriausybių galvų susitikimą. Ypač jaučiant, kad nuotaikos dėl viršūnių konferencijos reikalingumo yra atslūgusios ne tik Anglijos gyventojų tarpe, bet ir ten, kur tikėta susikrauti didžiausią propagandinį kapitalą — vadinamuose neutraliuosiuose kraštuose. Kita vertus, grėsmė pasirašyti separatinę sutartį su Rytų Vokietija ir pavesti jiems Berlyno priėjimų kontrolę lieka ir toliau, o Vakarai yra bejėgiai tą grėsmę su-laikyti.

Vakaruose, kaip atrodo, pažiūra į viršūnių konferencijos reikalingumą rodo kai kurių naujų tendencijų. Tiesa, prez. Eisenhowerio pareiškimas spaudos konferencijoje, kad viršūnių konferencija galėtų būti šaukiama kitoms problemoms, ne Vokietijos ir Berlyno klausimams, nagrinėti — iš Washingtono sluoksnių bandomas interpretuoti, kaip supras tas "ne tai, ką prezidentas galvojo", tačiau esama ir daugiau panašių ženklų.

Ankstesni amerikiečių nusistatymą "jokios viršūnių konferencijos Berlyno grėsmes ženkle!" ir anksčiau britai su prancūzais tepalaikė tik iš dalies, būtent, kad būtų naudinga rasti kokį nors sutarimą dėl Berlyno, prieš vyriausybių šefams susirenkant. Tačiau paskutinėmis dienomis britų politiniuose sluoksniuose įsivyrąja pažiūra, kad eventuali nesėkminga Ženevos konferencijos pabaiga galinti iššaukti didesnį viršūnių konferencijos reikalingumą, negu anksčiau. Ir esą, Vakarų interesai reikalauja imtis iniciatyvos tokią konferenciją šaukti.

Kiekvienu atveju, prieš tą klausimą išsprendžiant, viceprez. Nixonas kalbėsės su Chruščiovu, o sovietų vicepremjeras Kozlovas ma-

tysis su prez. Eisenhoweriu. Ir, anot vieno prancūzų laikraštininko: "Tik klausimas, ar dvi pusiau viršūnės sudarys vieną viršūnę?"

NESUTARIA ŠAUKTI NATO TARYBĄ

Italijos ir Belgijos pasiūlymas sušaukti NATO tarybą, prieš prasidedant ant-rajai užsienių reikalų ministrų konferencijos sesijai liepos 13 d., Vakarų valstybių sostinėse nesulaukė reikiamo entuziazmo. Britai bijo, kad tai nepakenktų tolimesnės deryboms su rusais, amerikiečiai abejoja, ar tam pakaktų laiko. Net Paryžiuje tas pasiūlymas buvo sutiktas šaltai, nors, kaip manoma, jį iškelti paskatinęs pats De Gaulle. Tomis dienomis viešėjęs Italijoje planuojamos Lotynų Sąjungos reikalais.

De Gaulle, siekdamas įgauti didesnio svorio tarptautinėje politikoje projektuja Viduržemio jūros vakarinės zonos gynybos pak- tą, i kurį turėtų įeiti Prancūzija, Italija, Ispanija, Marokas ir, galbūt Portugalija.

• Buvęs rifų vadas Abdel-Krim, pagarsėjęs Maroko sukilime 1926 metais, po 33 metų tremties ruošiasi grįžti į Maroką.

"AŠ TEBESU MARKSISTAS", sako atominis šnipas Fuchs

Mokslininkas Klaus Fuchs, kuris 1950 metais Anglijoje buvo nuteistas kalėti 14 metų už tai, kad sovietams išdavė atominės paslaptis, dabar už gerą elgesį sumažinus bausmę, išleistas iš kalėjimo ir sovietų lėktuvu apleido Angliją. Čia jis 1933 metais buvo atbėgęs, ieškodamas prieglaudos nuo nacių persekiojimų.

Sovietinio lėktuvo patarnautoja, pasveikindamas Fuchsa, įteikė raudonų gėlių puokštę ir už kelių valandų jis jau buvo Rytų Vokietijoje, Wandlitze, pas savo tėvą, profesorių Emil Fuchsa.

Fuchs nėra paprastas šnipas. Paslaptis, kurią jis išdavė rusams, negaudamas jokio atlyginimo, tikrumoje buvo jo paslaptis, nes kaip dabar žinoma, jis vandenilinę bomba išrado keturiais metais anksčiau, negu prez.

Marija Varnienė ir dail. Adomas Varnas su mergaite, kuri negalėjo kalbėti, bet p. Varnienės didelėmis pastangomis dabar normaliai kalba.

Nuotrauka V. Blynos.

STENKIS NESTI LAIMĘ KITIEMS IR PATS DAUG LAIMĖS SURASI...

Mūsų bendradarbis pas dailininką Adomą Varną

Išrauti suaugusį medį, sužaloti jo giliai įleistas šaknis ir mėginti jį persodinti svetimoj žemėj, skaitoma beviltiška užmačia. Panašiai yra ir su mūsų ateiviais Amerikoje. Nekalbant jau apie vyresnius, daugelis mūsų net jaunesnių žmonių sunkiai prisitaiko prie Amerikos sąlygų ir labai pamazū ir su dideliais sunkumais teprigyja šioj žemėj, kuriai buvo lemta tapti mūsų ant-rają tėvyne.

Be galo malonu sutikti žmones, kurie, nežiūrint savo amžiaus, kalbos nemokėjimo ir tūkstančio kitų sunkumų, sugeba sukurti sau žmonišką egzistenciją, dirbti

savo mėgiamą darbą, išlaikyti savo jaunatvišką kūrybingumą ir būti pavyzdžiu visiems, kurie nuleidžia rankas ir kapituliuoja, vegetuodami kokiam fabrike ir visą kaltę už savo sunkumus suverčia Amerikos gyvenimo sąlygoms. Stiprios asmenybės sugeba sukurti sau sąlygas net ir ten, kur jų nėra.

Jūsų korespondentas, suradęs Chicagoje porą valandų laisvo laiko, aplankė dailininko Adomo Varno šeimos židinį ir labai nustebė, sutikęs du senukus, perkopčius 80 ir 72 metus, kurie savo jaunatvišką dvasią, kūrybingumą ir savo dinamiką sugėdina daugelį 30-40 metų jaunesnių žmonių.

Jų stebėtinose dvasinėse jaunystės paslaptis labai paprasta ir nekomplikuota: surask vertingą idėją, pašvesk jai savo gyvenimą, nesirūpink žemiškom gėrybėm, stenkis nešti laimę kitiems ir pats rasi tie- aug laimės, kiek retai lemta šioj ašarų pakalnėj pergyventi daugeliui mirtingųjų.

Didžioji idėja Varnų gyvenime — vaikučių auklėjimas Montesori idėjų dvasioje. Jų persiėmimas ta idėja tiesiog netikėtinas. Nenuostabu, kad jų neadaptuota "dukra" p-lė Domice-lė Petrutytė lygiai karštai persiėmė tomis Montessori idėjomis. Jie yra trys savi-ninkai jų nepaprastai jaukaus ir šilto šeimos židinio, sukūrę darnų kolektyvą, ku-

ris tyliai, be asmeniškų ambicijų, be tuščios garbės troškimo, dažnai net iš šalies siaurų asmeniškų ambicijų trukdomi, atlieka didelį ir kilnų darbą, kiek tai leidžia trumpos valandos, liekančios po daugumos valandų, praleistų ir tai prie tep-tuko ar adatos dėl kasdienės duonos kashio.

Labai džiugu, kad atsiranda kilnių žmonių, kaip vienas plačiai žinomas ir duosnus lietuvis, kuris nese-nai paaukojo net tūkstantį dolerių ponios Varnienės vaikų mokyklos mokslo priemonėms įsigyti. Jo pavyzdys retas, bet tuo dar labiau brangus.

Dailininkas Varnas, mūsų dailininkų patriarchas, nežiūrint savo amžiaus ir silpnėjančios sveikatos, vis dar yra stiprus portretistas ir peizažistas. Nėra abejonės, kad daugelis tų, kurie mėgsta pasirūpink žemiškom gėrybėm, vertės nustojančiais paskutinio modelio automobiliais, kurie stropiai ieško sklypų, norėdami apdrausti dolerio vertę, arba tie, kurie ieško akcijų, kurios užtikrintų malonią senatvę, gudriai pasielgtų, investuodami keletą šimtų į Varno ar kitų gerų mūsų dailininkų kūrinius.

Kai tų paveikslų kūrėjų nebebus mūsų tarpe, jų darbai bus neįvertinami, ir mes juos gaudysime. Kodėl neparemti jų dabar, kol jie dar gyvi ir gali mūsų parama pasinaudoti? V.

"Tėvynės Balsas" laukia naujų aukų...

LYM 59

• Ženevoj vykusio užsienių reikalų ministrų konferencija buvo tik viešbučiams ir prekybininkams, kurie per tą laikotarpį uždirbo apie 2 milijonus dolerių. Sovietų delegacija, ap-leisdama Ženevą, prisipirko moteriškų baltinių ir vaikams žaislų.

• Alžiro sukilėliai pirmą kartą bandė pulti didesnį miestą (Bone), bet buvo smarkiai sumušti, palikę apie šimtą užmuštų ir tiek pat buvo paimta į nelaisvę. Kitoj vietoj, prie Saida, buvo užmušta 50 sukilėlių ir 13 paimta į nelaisvę.

KAIRĖJE: Vaizdas į Kau-ną iš Aleksoto pusės.

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Sovietai džiaugiasi, o mums gėda

Sovietai, mūsų krašto pavergėjai, visai bando mūsų jėgas skaldyti. Tėvynėje tiesioginiu teroru ir naikinimu, laisvuose kraštuose gyvenančius gundymais, provokacijomis ir net grobi- mais.

Vienas iš naujesnių sovietų bandymų laisvuose kraštuose gyvenančius lietuvių suskaldyti, juos sukiršyti ir tuo susilpninti, tai pradėjimas skelbti buvusių kalinių, prievarta išgautų parodymų. Jų jau keletas pasirodė ir nė kiek neabejojama, kad dar daugiau pasirodys.

Labai stebėtina, kad tokios sovietų provokacijos labai gerą dirvą rado dviejuose lietuvių laikraščiuose. Pirmą "Vienybėje", o paskiau "Naujienose". Ir rado tais pačiais tikslais: skaldyti, griauti autoritetą, šmeižti.

Dar blogiau, kad tie du laikraščiai net šokosi sovietams į talką. Ko anie ne- spėjo pasakyti, tie su malonu čia tęsia toliau, net p a m okslininkaudami, kad, girdi, žiūrėk, kokie veikėjai stovi mūsų organizacijų priekyje. Juos reikia tuoj nušalinti, atseit, padaryti taip, kaip sovietai ir trokšta.

Toks "Vienybės" ir "Nau- jienų" redaktorių elgesys yra žemiau bet kokios kriti- kos. Tas tik parodo, kad tose redakcijose yra asmenų, ku- rie labai lengvai pasikabina ant sovietinės meškerės. Šiandien pasikabina, šmeiž- dami tautininkų organizaci- jų veikėją, rytoj katalikų, poryt dar kitą. Pagaliau to- kie pasikabys ir ant pačios didžiausios meškerės, ką "Naujienos" jau ir prakti- kuoja — suniekinoti visą Ne- priklausomos Lietuvos gy- venimą ir iškelti tik dabar- tinį, sovietų pavergtą.

Nuo "Naujienų" labai dažnai neatsilieka ir "Vie- nybė", kuri šiuo atveju net ir pralenkė. Jei "Naujienos" kaip ir turi monopolį nie- kinti nepriklausomos Lietu- vos gyvenimą, tai "Vienybė- je" vienas iš redaktorių, pa- čiom nihilistinėm spalvom (išskiriant savo giminių darbus), niekina JAV orga- nizacijų kultūrinį ir visuo- meninį darbą. Atseit, šiuo požiūriu tarsi veikia, "dar- bais" pasidalinę. Na, bet čia nieko nepadarysi. Tokie to- kius visad susiranda. Susi- randa ir "veikia". O šiuo at- veju jau veikia, toliau tęs- dami sovietų gudrokai pra- dėta darbą.

Reikia manyti, kad sovie- tai, pradėdami šių provoka- cijų akciją, nemanė tokių gerų talkininkų susirasti. Daugiausia, jie tikėjosi "Vilnies" ir "Laisvės" para- mos. O rado daug daugiau. Žinoma, jie tuo tik džiaug- jasi. Juk iki šiol nė viena jų

provokacija nebuvo sulau- kusi tokio gero "derliaus".

Taip, sovietai šaiposi ir džiaugiasi, o mes tik dabar pamatė, kad mūsų tarpe, redaktorių titulais pasipuo- šusių, yra jiems parankių mazgelių. Sovietų rankų valdomos jos labai rūpestin- gai taško lietuvių veidus. Taško net toliau tęsdamos anuometinių NKVD tardy- mus, iš anksto atsakydami į savo pastatytus klausimus taip, kaip geriau ir mūsų krašto pavergėjai neišgal- votų.

Žinoma, gėda, kad mes la- bai greit pasikariam ant so- vietinės meškerės, kad tik priešingos politinės srovės ar kitaip priešiška asmenį įskaudinti, bet ta gėda tuo naudinga, kad mes tikrai su- žinom, iš ko galima laukti dar blogesnių darbų. Ir jei taip toliau bus, tokių "dar- bų" tikrai sulauksime.

B. V.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti ir paragink užsiprenumeruoti

**Vienu šūviu-
-du zuikiai!**

TIKRAI turėsite dvigubą naudą, pasisųdami artimiesiems siuntinius per TAZAB, Lietuvių Skyrių, 1, Ladbroke Gardens, London W. 11, nes, pirmiausiai, nė kiek nekaštus brangiau, o antra, per mus siųsdami paremsite lietuvių moksleiviją, kadangi tik šis skyrius nuo kiekvieno per jį užsakymo siunti- nio, nepaisant jo vertės, nė kur jis būtų siunčiamas, moka pastovią auką Vasario 16 Giminaičiams.

VISIEMS, kurie mums parašys, tuoj pat pasiunčiame iliustruotus katalogus, iš kurių įsitikinsite, kad ir kainos ne- aukštesnės, o prekių kokybė ypatingai geros rūšies. Pagei- daujantiems pasiunčiame didelį kiekį medžiagų pavyzdžių ir kitų prekių nuotraukas pasirinkimui.

KAI siuntinių reikalais esate susirūpinę, pirmoje eilėje parašykite šiuo adresu: TAZAB, Lithuanian Depart., 1, Lad- broke Gardens, London W. 11, England.

VILNIEČIŲ NUTARIMAI

Vilniaus Krašto Lietuvių Sa- jungos atstovų suvažiavimas vy- ko gegužės 30 ir 31 d.d. Detroitė, Hispanos Unidos salėje. Suvažia- vime dalyvavo JAV ir Kanados skyrių deleguoti atstovai.

Suvažiavimas pradėtas vėliavų pagerbimu: JAV vėliavą įnešė skautai S. ir R. Šadeikai ir S. Kaunelis, o simbolinę Lietuvos trispalvę, vilniečių išgimtą len- kų okupacijos metais- vilnietis savanoris - kūrėjas Silvestras Grušnius, asistuojant tautiniais rūbais pasipuošusioms mergai- tims - V. Misiūnaitė ir R. Kau- nelytei.

Po invokacijos, kurią sukalbė- jo vilnietis kun. dr. V. Rimšelis, Detroito skyriaus pirmininkas A. Misiūnas atidarė mums kalbė- jant apibūdino suvažiavimo svarbą ir, palinkėjęs visiems geriausios nuotakos, pakvietė Centro Val- dybos pirmininką adv. A. Jukne- vičių tarti žodį.

A. Juknevičius pasveikino sky- rių deleguotus atstovus, palinkė- jo broliško savimo ir kviesdamas vilnietišku nuosirdumu praeities darbus įvertinti ir ateitį gair- res nustatyti, pasiūlė sudaryti darbo prezidiumą iš Kazio Ba- rono, Kazio Veikūčio, Marijos Noreikienės ir Ipolito Krasau- sko.

Suvažiavimo dalyvams prita- rus ir prezidiumui vietas užė- mus, buvo priimta darbotvarkė, kurios pirmuoju punktu prane- šimus darė: Centro Valdybos ir Bostono skyriaus vardu J. Juk- nevičius, Chicago skyriaus var- du Valerijonas Šimkus, Detroito skyriaus vardu A. Misiūnas, Cle- velando skyriaus vardu K. Gai- žutis, Toronto skyriaus vardu B. Saplys ir St. Catherine's sky- riaus vardu J. Šajauka.

Toliau sekė "Vilnius Lietuvos Gyvenime" leidinio reikalas, ku- ri referavo J. Cicėnas, Vilniaus Metrašio leidimo reikalą re- feravo V. Kulbokienė, o poetas F. Kirša pateikė metrašio met- menis ir samatą. Vilniaus Spau- dos Fondo reikalą kalbėjo ir įstatus pateikė A. Juknevičius. Šalpos reikalus referavo K. Ba- ronas, S. Narkeliūnaitė ir K. Gaižutis. Sąjungos praplėtimo reikalą kalbėjo V. Kulbokienė. Ateities veiklos ir Sąjungos i- statų keitimo reikalą referavo A. Dundulis.

Suvažiavimo dalyviai išklau- se visus pranešimus, su pilnu įsi- jautimu diskutavo: atstovo Vike laikysenos, spaudos, šalpos, ateit- ties veiklos, metrašio leidimo ir kitus pranešimuose palieštus reikalus. Kai kam iš delegatų pasisakius, kad gal metrašį lei- sti anglų kalba, V. Kulbokienė jautriais žodžiais suvažiavimą įtikino, kad Vilniaus Metrašis pirmoje eilėje yra reikalingas mums patiems, nes esą mes lietuviai dar ne visi vienodai si- prantame Vilniaus reikšmę ir vertę Lietuvai.

Istatų pakeitimo reikalą su- daryta komisija iš A. Dundulio, A. Juknevičiaus ir St. Lazdinio.

Suvažiavimą daug kas pasvei- kino žodžiu. Daug sveikinimų bu- vo atsiųsta raštu.

Vakare 8 val. vyko delegatams ir svečiams pagerbti vakariėnė - pobūvis, kuriame dalyvavo 150 asmenų. Pobūvio metu pasida- linta mintimis, padainuota ir iš- klausyta poeto F. Kiršos naujieji eilėraščiai apie Vilnių, kuriuos skaitė pats autorius; Centro Val- dybos pirmininkas Juknevičius, už jautikiai suorganizuotą pobūvį, padėkojo šeimininkui Misiūnui ir šeimininkėms Šadeikienei Ško- rupskienei ir Osteikienei.

Sekmadienį, gegužės 31 d. 9 v. tęsė diskusijas ir pirmė sumar- nymą kartą į metus minėti Vil- niaus Dieną. Visus darbotvarkė- je numatytus klausimus nuodug- niai apspavstė, rezoliucijų ko- misijos vardu. St. Lazdinio su- formuluočius, suvažiavimas pa- tvirtino šiuos nutarimus:

1. VKL Sąjungos, JAV ir Ka- nados skyrių atstovų suvažiavi- mas Detroitė, 1959 m. gegužės mėn. 30-31 d. apspavstė dabar- tinę Lietuvos laisvinimo darbo padėtį, nutarė kreiptis į visas politines lietuvių išsivijos grupes su prašymu dėti visas pastangas kuogreičiausiai baigti labai ža- lingą susikaldymą ir sudaryti vieną Lietuvos laisvinimo vado- vybę.

2. Paskubinti dr. Šapokos kny- gos anglų kalba "Vilnius Lietuvos Gyvenime" išleidimą.

3. Tuojau pat pradėti telkti medžiagą ir lėšas V.K.L. Są- jungos Metrašio išleidimui.

4. Suvalkių trikampio lietuvių šalpos darbą vykdyti ir toliau privataus siuntimo tvarka glau- džiai bendradarbiaujant JAV su Balfu, o Kanadoje su bendrinėmis lietuvių šalpos organizacijomis.

5. Pagyventi Sąjungos veiklą pritraukiant daugiau narių ir steigiant naujus skyrius.

6. Prie Centro Valdybos steigti spaudos sekciją kuri apribintų spaudą Vilniaus krašto rūpinoms temomis, ir

7. Išreikšti padėką Detroito skyriui už taip gražiai suruoštą Sąjungos suvažiavimą.

Darbo posėdžių pabaigoj, pre- zidiumo vardu, K. Veikutis padė- kojo CV pirmininkui ir visiems delegatams už gilų įsijautimą svarstant Sąjungos reikalus, pa- justą nuovargį ir paaukotą Są- jungos gerovei laiką.

11 val. buvo pamaldos Šv. An- tano bažnyčioje už mirusius ko- votojus dėl Vilniaus krašto, laikė kurių mišias atnašavo ir pamok- slą pasakė taip pat kun. dr. V. Rimšelis. Po pamaldų, toje pat salėje, vyko vieša suvažiavimo užbaigiamoji dalis: JAV VKL Sąjungos veiklą ir jos reikšmę lietuviškoje visuomenėje kalbėjo adv. Juknevičius, o žurnalistė S. Narkeliūnaitė atpasakojo ke- lionės išpūdžius po Suvalkių tri- kampį. Kalboms pasibaigus, me- niškai dekoruotoje Gedimino ka- lo papėdėje, aktorai J. Pusdeš- ris, A. Gubilas ir Vyt. Ogilvis skaitė kūrinį ištraukas: Mairon- io - Vilnius prieš audrą, B. Sruogos - Senovės giria ir A. Bendoriaus - Gedimino sapnas. Suvažiavimas baigtas Tautos himnu ir delegatų skirstėsi pa- kilioj nuotakoj su viltimi darbui dėl tautos ir savojo miesto kraš- to laisvės.

SPAUDA

IR "DARBININKAS" TURI SUNKUMŲ

Birželio 23 d. Darbininkas pra- nešė, kad tikėjosi didesnės skai- tytojų paramos, jos nesulaukė. Laikraštį gerinant pradėję dėti vaizdų. Tų vaizdų dėjimas suriš- tas su nemažomis išlaidomis, bet paramos nebūta. Tuo reikalu sako: "Deja, nevisi teikiasi bent nedidele auka atsilyginti už jų pačių, organizacijų ir pobūvių dedamus vaizdus... Kiekvieno- kiu atveju leidėjams tenka prie- nutraukti pridėti."

Toliau, apie lietuviškų laikraš- čių negalavimus taip sako:

"Lietuviškieji laikraščiai visi sunkiai galą su galu suduria dėl nedidelio prenumeratorių skai- čiaus. Tai jokia paslaptis, kas ir kaip ją dangstyti. Naujų pre- numeratorių gana sunku gauti. Senoji karta išmiršta, naujoji lietuviška beveik nepaskaito, o naujai atvykusieji taip pat siau- rina savo išlaidas, nors po de- šimties metų dauguma jau neblo- gai išsiverčia. Pradžioje skaitė net po du ir tris laikraščius, dabar pasitenkina tik vienu arba apsieina ir be jokio. Lietuviai apskritai nepasižymi uolesniu savos spaudos skaitymu ir rė- mimu už savo kaimynus, kad ir latvius bei estus."

Turėdamas sunkumų "Darbi- ninkas", pusantro mėnesio išeis tik vieną kartą per savaitę.

Kaip žinia, "Darbininką" lei- džia pranciškonai vienuoliai, ku- rie spauštuvės ir administraci- niam darbe nemažai naudoja sa- vos, neapmokamos darbo jėgos.

KODĖL TAIP ĮVYKO?

Chicago lietuvių visuomenė ir dabar dar visaip aiškinasi, kodėl šiais metais Chicago lietuvių Taryba nesurengė bai- siųjų birželio įvykių minėjimo. Dar prieš oficialų to minėjimo atšaukimą kai kurie asmenys, gal išgirdę kokių gandų, kreipėsi ir į mane, - ir aš tada buvau tikras, kad visos Chicago Lie- tuvių Tarybos nutarimas bus vyk- domas. Ir vėliau ir per LB Chi- cago apyg. valdybos ant grei- tųjų surengtame minėjime (bir- želio mėn. 20 d.) taip pat ne vienas manęs klausė, kodėl Chi- cago lietuvių Taryba taip šiais metais pasielgė. Nors esu tos Tarybos ir jos Valdybos narys ir dabar man, tiesą sakant, ne- aišku, kodėl taip įvyko.

Kai buvo viešai paskelbta apie minėjimo nerengimą (atšaukimą), tuoj nusiučiau Draugui ir Nau- jienoms šioji pareiškimą:

"Chicago lietuvių Tarybos Valdybos vardu š. m. birželio mėn. 12 d. Drauge ir Naujienose pranešta, kad numatytas birželio įvykių minėjimas yra "atšaukia- mas" ir tai todėl, kad "sudaryti nepasisekė" tam minėjimui "tin- kamą programą", nors "Taryba buvo užangažavusi (užsakiusi) svetainę" ir net "susitarusi su žymiais kalbėtojais".

Turiu su apgailestavimu pra- nešti, kad tuo reikalu Valdybos posėdžio nebuvo ir minėjimo at- šaukimas visos Valdybos vardu nėra tikslus.

Čikagos lietuvių Taryba kas- met tų įvykių minėjimus rengda- vo ir tai sudarydavo vieną iš pagrindinių jos darbų.

Manau, kad birželio įvykių minėjimas šiuo metu ypatingai buvo svarbus ir reikalingas, mi- nint žuvusius, nukankintus ir ken- čiančius tautiečius kartu buvo gera proga Lietuvos ir lietuvių tautos reikalais kreiptis be kitų ir į Ženevos derybų dalyvių."

Tas pareiškimas dėl man ne- žinomų priežasčių tuose laikraš-

čiuose nebuvo išspausdintas. O iš jo, kurie buvo suinteresuoti, galėjo, manau, suprasti, kad čia nebūtų galima kaltinti visos Chi- cago lietuvių Tarybos ar jos Valdybos.

Prašau priimti pagarbos žo- džius

Teodoras Blinstrubas
Chicago lietuvių Tarybos
vicepirmininkas.

VIETOJ GELIŲ ČEKIAI DEGANTIEMS LIETUVIŲ REIKALAMS

Atleiskite, vėl krapštinėju se- ną skaudulį. Korespondencijose iš Toronto pranešama... Laido- tuvėse (Vytauto Gylio) dalyvavo daug žmonių, org- jų ir draugijų atstovų. Daug gyvų gelių puošė kopyčią.

O štai iš kitų korespondencijų: vienintelė Giminaičių jau beveik laidojama (žinoma, be gelių), vykstantieji Piet. Amerikon krep- šininkai dar be "kelnaitių", kiti vėl ambasadoriai - skautai, kaip giedros laukia cento, kad repre- zentuotų Lietuvą Filipinuose - Pasaul. Džiamborėje, visuotini liuanistiniais reikalais trupiniai - nuogruožomis "maitinami" Pun- sko lietuvių beveik neprišaukia skatiko ir t.t. ir t.t.

Kiek širdžių tiesiog atgimtų, jei korespondencijose būtų pra- nešta, kad Lietuvos Gener. Kon- sulo Vytauto Gylio karstas buvo apkašytas... Čekiais, kurių visas turis buvo skirtas lietuviškiems degantiems reikalams bent ap- gešinti!

Žinau, masė motiejų, jurgių, kleopų prikeris man fantasto pravarde. Nevienu Jozukas ma- ne jau pravardžiavo idealistu. Tiek to. Aš įsitikinęs, kad daug laikraščių visame pasaulyje būtų atžymėję Lietuvos Gener. Konsu- lo laidotuves, jei jokiais, vietoj gelių, sąmoningi lietuviai apka- šytų mano minėtomis vertybė- mis.

Siunčiu Jūsų žiniai laiškų nuo- rašus. Aš skurdžius vaikas ir pats skurdžius, atiduodu savo kuklų įnašį lietuviškiems rei- kalams. Kviečiu visus lietuvius, ypač jau pasiturinčius, nemesti dolerių - gelių į kapinį šiukš- lynus. Atiduokim lietuviškiems reikalams!

Jonas D. Čėsna
Chicago

* Red. pastaba. Dirvos skai- tytojas J. Čėsna keliamo prin- cipo kietai laikosi ir vietoj ge- lių visad siunčia čekį lietuviš- kiems reikalams.

Dirvos skaitytojas B. Budzi- nauskas, iš Waterbury, Conn., rašo:

"Jūsų redaguojamą Dirvą skai- tau vienu iš pažangiausių lai- kraščių."

Naujas Dirvos skaitytojas J. Stankūnas, iš Chicago, rašo: "Ačiū, kad gavau progos su- sipažinti su Dirva."

Dirvos redakcija kas savaitę gauna naujų skaitytojų laiškų, kuriuose jie pareiškia džiaug- smą, kad susipažino su Dirva ir sutinka ją užsiprenumeruoti.

Redakcija taip pat žino, kad yra dar daug lietuvių šeimų, ku- rios dabartinės Dirvos dar nėra matę. Atsiųskite tokių šeimų ad- resus ir mes jiems keturias sa- vaites Dirvą nemokamai siunti- nėsime. Tegul susipažįsta ir i- sitikina, kad geresnio lietuviško laikraščio nėra. Tuo pačiu jūs mums padėsite užbaigti 500 nau- jų skaitytojų vąjį ir sudarysite sąlygas Dirvą tris kartus per savaitę leisti.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

on AUTO INSURANCE

Telefono pašauki m a s Jums gali sutaupyti daug dolerių apsidraudžia n t Amerikų vienoj didelėj draudimo įstagoj. Pašau- kus jokio įsipareigojimo.

PAULINA
MOZURAITIS-BENNET
Insurance Agent
13706 Benwood Ave.
Cleveland 5, Ohio

SK 1-2183
NATIONWIDE
MUTUAL INSURANCE COMPANY
HOME OFFICE * COLUMBUS, OHIO

GREETINGS and BEST WISHES To All the Lithuanian People

BLACK TOP PAVING CO

ASPHALT and SLAG CONSTRUCTION CO.

PAVING FOR EVERY PURPOSE

DENNIS COVENY

7016 Euclid Ave.

UL 1-1746

AFRIKOS TAUTOS TAMP NEPRIKLAUSOMOMIS, O EUROPOJE NAIKINAMOS

Ar atliekam prideramą pareigą

Aštuonioliktos siaubingo birželio sukties proga baltimoriečiai VI - 14 išklaušė jūrų kapitono Dr. Mažeikos paskaitą, kurios santrauka žemiau patiekama.

Pradžioje vietos bendruomenės pirmininkas K. Pažemėnas priminė, kad metais anksčiau prieš tuos baisiuosius išvežimus, kai bolševikai visais keliais iš rytų brovėsi į Lietuvą, prie kiekvieno savo autovežimio buvo prisikabinę dulkėmis apneštą Stalino atvaizdą, kurio šėtoniškąją reikšmę tada dar ne visi numanė.

Sukalbėdamas maldą, kun. Antanas Dranginis kvietė "užmiršti partinius ginčus ir visiems vieningai dėtis į ryžtingą kovą". Kun. A. Dranginis yra vienas iš tų retų čiagimių niekad nebuvusių savo tėvų krašte, kurie gražiai šneka lietuviškai ir yra nuosirdūs Lietuvos mylėtojai.

Po to kalbėtojo vietą užėmė Dr. Mažeika (dirbęs okeanografijos srity Washington, U.S. Laidvyno žinioje):

"Susirenkam ne šokiams ir linksmyboms, bet graudžiam prisiminimui tų liūdnu 1941 m. birželio dienų. Lietuvoje birželis yra linksmas mėnuo. Rengiamos iškylos gamtoje. Jaunimas ne tik iš apylinkės, bet ir giliai iš krašto rinkdavosi jonių progą Rambyno kalne, netoli mano tėviškęs" - pradėjo sveičias.

Nieko nepadės mūsų paverkšlenimai, jeigu liksim tik pasyvūs žiūrovi. Mūsų buvimas vakarų pasauly bent tiek gero padarė, kad šiems padėjo susidaryti komunistinės gresmės vaizdą. Toli gražu dar ne visi suprato, kad komunistų kalboms reikalingas vertėjas, kokia kalba jie bekalbėtų. Pilno komunistinio žodyno dar niekas nesudarė. Vakaraiderai ir ieško su rusais sutarčių, tartum šie bent vienos būtų laikės.

Vienos tautos Afrikoje tampa nepriklausomos, o kitos Europoje padaromos primityviomis ir naikiamos - tai ultra-modernių laikų kolonializmas.

Mūsų uždaviniai prašoka mūsų skaičių ir jėgas. Todėl svarbu mums patiems, kiek galima, geriau savo tarpe susicementuoti. Mūsų dalyvavimas lietuviškame gyvenime yra silpnas, o jaunomenės abejingumas yra didesnis, negu didžiausi pesimistai galėjo spėti.

Čia kyla klausimas, ko mes patys esam verti santyki su dabartine Lietuvos nelaime? Ar atiduodam duoklę, kuri būtų proporcinga likusių tėvynėje ir iš tremtinių į Sibirą kančioms? Ar veikiam ir dirbam tiek, kad mūsų įnašas būtų pateisintas?

Vienas olandas yra pasakęs, kad lenkas kiekvieną metų yra pasirengęs mirti už Lenkiją. O ką galima pasakyti apie lietuvių išveivioj? Lietuviai nenori nei mirti nei dirbti už savo kraštą ir dar labai sunkiai atsiskiria nuo skatiko tautinei veiklai paremti. Nedideliu procentu tesu-

sirenkam kad ir šiokia proga (erdvios Baltimorės lietuvių salės tik penktadalis buvo užpildytas, į paskaitą teatėjo apie 70 žmonių). Mums reikėtų veikti ir dirbti daug daugiau, kad svarstyklės pakryptų mūsų naudai.

Nagrinėjant dabartinę padėtį, plaukia kelios išvados:

1) Lietuvių tauta yra dideliame pavojui: tautos kamienas rusinamas daug gudresnėmis priemonėmis, negu carų laikais. Tada spaudimas buvo tik iš rusų pusės. Dabar, šiems atsiradus ir vakaruose (Prūsijoje), jis vykdomas ko ne iš visų pusių. O kartu ir kolonizacija Lietuvoje ir fizinis tautos naikinimas vykdomas daug sparčiau. Diaboliško rusų plano tikslas labai aiškus: tautos silpninimas priklauso nuo infiltracijos iš vidaus ir spaudimo iš išorės. Šių dienų rusų šovinizmas nėra susilpnėjęs, bet sustiprėjęs ir daug klastingesnis, negu seniau.

Tokio didelio pavojaus akivaizdoje mūsų susikaupimas labai žemas. Pergynam didelę tautos vadų krizę, kurios niekad anksčiau nesam turėję.

Chicagoje yra daugiau lietuvių gydytojų, negu jų iš viso buvo Lietuvoje nepriklausomybės pradžioje. Kur šių dienų Basanavičius, Kudirka, Šliūpas?

Anais laikais kunigai buvo suilenkėję ir suvokię. Bet jų tarpe atsirado Duonelaitis, Valančius, Maironis, Vaižgantas. O kur šių dienų mūsų dvasiškiai - tautos kelrodžiai?

Anais laikais neturėjom inžinierių. Civiškas paskutiniame "Technikos Žodžio" n-ry rašo, kad prieš I-jį pasaulinį karą buvo tik 10 lietuvių inžinierių. Šiandien jų yra šimtai. Bet kur šių dienų Petras Vileišis?

Anais laikais Mažoji Lietuva turėjo savamokslį Martyną Jankų. Šiandien yra tūkstančiai aukštasis mokyklas baigusiu lietuvių. Bet kiek jie rodo tautinio veiklumo?

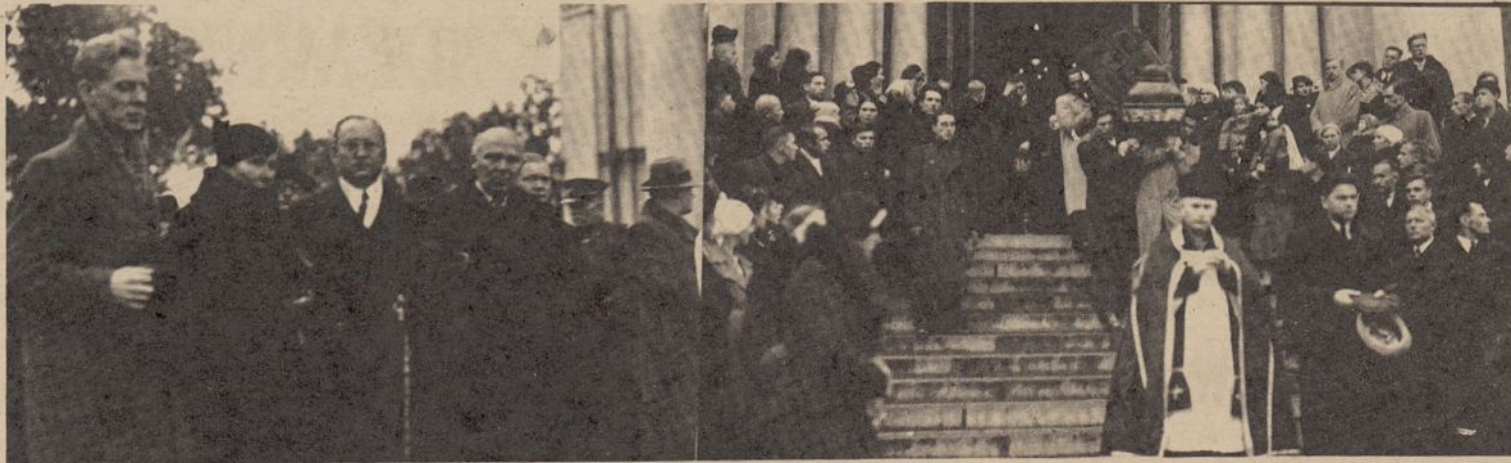
Esam be plano, be aukštesnio tikslo ir vieningos politinės organizacijos. Šiandien savo tautinės kultūros atžvilgiu esam daug sąmoningesni, tuo pačiu ir mūsų tautinio susitelkimo laipsnis dabar galėtų būti didesnis. Bet jo nėra.

Nėra tokių asmenybių, kurios iškiltų virš partinių ir religinių skirtumų - trūksta tų didžiųjų vadų. Turime perteklių įvairių fanatiškų partijų vadukų. Didžiųjų vadų vietą užima partiniai demagogai. Gi veiksmų mieliausias užsiėmimas - nupeikti vieni kitų darbą.

Labai žemas pagarbos laipsnis visuomeniniam darbui. Labai menkai vertinami žmonės, kurie veikia visuomeninio darbo našta - vis tie patys. Jiems reikia paskatinimo.

Būti geru visuomenininku - brangesnis ir retesnis talentas už visus kitus talentus.

Jeigu pasauly būtų tiek gerų

Senosios kartos veikėjo atsiminimai

Jonas Knašas buvo vienas iš vienuolikos jaunų Amerikos lietuvių sportininkų, kurie 1935 metais nuvyko į Lietuvą dalyvauti pasaulio lietuvių olimpiadoje Kaune.

Jonas Knašas ir K. Savickas po to pasilikio Lietuvoje ilgiam laikui, treniruodami krep-

šininkus ir boksinkus. Kaip jau anksčiau buvo rašyta Dirvoje, vieną rytą Knašas išėjo iš namų į Kūno Kultūros rūmus, bet jų nepasiekė ir vakare negrįžo namo.

Buvo manyta, kad jis išvyko aplankyti gimines, gyvenusius netoli Kauno. Bet praėjo kelios dienos, o Knašas nesirodė. Kūno Kultūros rūmų direktorius Vytautas Augustauskas susirūpinęs pradėjo visur jo ieškoti, bet giminės atsakė, kad jo ten visai nebūta.

Tuo metu Nemune rastas nežinomo asmens lavonas, bet niekam neatėjo į galvą, kad galėtų būti Knašo kūnas. Lavonas buvo atiduotas į universiteto anatomijos skyrių tyrinėjimams, ir ten vėliau atpažintas.

Amerikoje gyvenusiai Knašo motinai sutikus, kūnas buvo perduotas valdinėms įstaigoms pa-

politikų, kiek yra menininkų, muzikų, rašytojų ir mokslininkų, tai žmonijai nereikėtų stovėti ant bedugnės krašto ir laukti savo sunaikinimo. Žmonija yra atsidūrusi gudrių opurtinistų ir moralinių menkaverčių rankose. Šiandien daugiau, negu pusė pasaulio, yra valdoma žmogžudžių. Sovietinės valdžios santvarkoje vienas skesta, kitas iškyla. Po šios "atrakos" viršūnėje pasilieka didžiausi terorizatoriai ir intrigantai.

Gi mūsų tarpe - išsibarmstymas. Labai reikalingi talentingi vadovai. Dideli kalnai užmirštų ir dar visai nepajudintų uždavinių. Neturime vieningos, apspręstos minties, bendro klausimų sprendimo, dėl kurio visi sutiktų. Nėra bėdo laimėti, jei nežinoma, ką reikia laimėti.

2) Mūsų kaimynų - latvių ir estų - vykdomi kai kurie parengimai niekad neišsąus į tikrą vieningą Pabaltijo tautų balsą. Kiekviena jų, įskaitant ir mus, per daug eina atskirais keliais ir nederina savo pastangų. Vieni kitų negerbiame, vieni kitų nepaisom. Iš latvių dažnai pasigendame nuosirdumo mūsų atžvilgiu. "Brolių tautos" viena kitą tik paklenčia, bet nesugyvena, kaip broliams derėtų. Tik banaliomis kalbomis mėginama įrodyti, kad esam brolių tautos.

Nesutikimas kyla iš konkurencinio jausmo. Civilizacija ir kultūrizacija aptvarko žemuosius destruktivinius jausmus, bet žmogaus prigimty jie vis tiek pasilieka ir tautų santykiuose jie vis tiek iškyla.

Baltijos kraštai užima apie 200,000 kvadr. kilometrų plotą su 1800 kilm. pajūrio ir 6 mil. gyventojų. Kad Pabaltijo tautos išsilaikytų, reikalinga sudaryti vieningą jėgą. Būdamas atskirai, jos negali apvaldyti jų gyvenamos erdvės, kuri yra labai svarbi kryžkelė. Kryžkelė yra gera vieta gyventi, jei sugebama ją tvarkyti.

(Nukelta į 6 psl.)

Dail. A. Varno 1905 m. darytas piešinys anglimi "Dailininkas ir elgeta".

VIRŠUJE: Amerikos lietuvių sportininko Jono Knašo, komunistų nužudyto Lietuvoje, laidotuvės 1936 m. Kaune. Iš kairės: Juozas Žukas — Amerikos lietuvis teniso žaidėjas, velionio Knašo teta, adv. Jonas Bagdžiūnas-Borden, suorganizuojęs Amerikos lietuvių sportininkų kelionę į Lietuvą ir adv. Rapolas Skipitis, dabar gyvenęs Chicagoje. Dešinėje Knašo palaikai išnešami iš bažnyčios.

Nuotr. M. Smečchauskas.

Adv. R. Skipitis, rašydamas "Teisinių žinių" apie Knašo tragišką mirtį, tarp kitko pažymėjo: "Palaikų laidojimas buvo atidėtas, ligi adv. Bagdžiūnas atvyko Kauną. Prie kapo adv. Bagdžiūnas pasakė gražią ir visus jaudinančią kalbą. Ne tik moterys, bet ir vyrai braukė nuo skruosčių ašaras."

Taip Amerikos lietuvių Jono Knašo palaikai buvo palaidoti protėvių žemėje, kur daug jaunuolių yra paaugoję savo gyvybes, gindami jos laisvę. Mirtis už savo tėvų žemę yra garbinga mirtis.

Greetings and Best Wishes
To Our Friends
and Patrons

M. O. MATTLIN

SPINET PIANOS
OF DISTINCTION

Easy Terms can be
Arranged

2027 EUCLID AVENUE

PR 1-7633

BALYS AUGINAS

2

Neilinis posėdis

LIETUVIŠKO GYVENIMO AKTUALIJŲ
HUMORES KA

— Tikras n u o s m ū k i s, — burbteli Mašalas. — Kultūringas žmogus, visuomenės veikėjas, o — pamanykit — virtuvėje rašo. Virtuvėje tik lėkštės mazgojamos, o ne protokolas rašomas.

— Žinoma, išplovus lėkštes, ir įkvėpimas atsiranda — kažkuris nusižvengia.

— Ponai, prie tvarkos! — sudraudžia pirmininkas. — Laiko turime nedaug, o tiek svarbių darbų dar reikia atlikti. Svarbiausia — aptarti ir nusmailstyti gaires mūsų pobūvio programai. Numatyti dalyvius, menininkus ir geriausius mūsų kolonijos jėgas suburti...

— Tai nuo to svarbiausio punkto ir pradėkime. Aš siūlau svarstyti pobūvio klausimą, — oriai prasizįjo pagaliau, manydamas, kad jau ir mano eilė bus atėjus ką nors protingo pasakyti.

— Aš palaikau siūlymą, — bėgdamas akimis į valgomąjį pas šeimininkę, skambinančią stikluokais, skubiai paremia mane Sparnelis.

— Kas mano kitaip? — užklausia pirmininkas, ir pats nervingai žvilgtelį ten, kur ausį — lyg arfos garšai — kutena dangiškoji stiklų muzika.

— Kodėl, aš nieko prieš...

— Ir aš...

— Na, matot, kaip lengvai šį klausimą sutarėm, — pasidžiaugia pirmininkas. — Nė balsavimui nereikėjo statyti...

Prasideda nuodugnus ir kruopštus pobūvio gvildinimas. Renkama komisija. Skirstomasi pareigomis. Pagal įvairius gabumus ir sugebėjimus. Kas daugiau pakelia

išgerti — bufetą tvarkys. Kieno silpna širdis menui — gali programa pasirūpinti. Visą finansinę pusę užkraunam ant Miknėno pečių. Jis turi du apartamentus, banke riebiai einamąją sąskaitą, ir šiaip moka su pinigų apsieiti.

Aptariamos detalės. Užsimezga būtini ginčai. Ir svarbios diskusijos... Jaučiamės sprendžiamą svarbius lietuviškos kultūros reikalus.

Ir netgi pasivaidena, jog sėdime Jungtinių Tautų delegatų kėdėse. Ar Honduro džiunglėse, besiderį su anglais dėl Honduro perleidimo lietuviškajai visuomenei.

Besikalbant apie finansus, Sparnelis net paslysta:

— Kad taip anglams pasiūlius išnuomotį Hondurą mums kokiems dvidešimt penkeriems metams, a? Pabandytume tą džiunglių ūkį lietuviškai patvarkyti, o jei ne — nešame sau iš ten kudašių, išskirtie visus geresnius miškus ir prieš tai pardavę. Eina biznis — gerai, neina — grįžtam į Ameriką atgal pas Dėdę Šamą...

Pokalbis linksta į visuomeninius asmeniškumus. Nesivaržoma pareikšti aštri kritika visokiems veiksniams. Blaivi nuomonė — kaip sakoma tokiais atvejais. Leidžiamos žodžių strėlės į visas šalis. Ir daug akmenėlių prisvaizdijama į įvairių draugiškų organizacijų darželius. Plakame liežuviais, kaip gerai išpuštytomis dalgėmis.

Kalbame visi apie v i s k ą, tik kažkodėl ne apie patį degantį reikalą, dėl kurio buvome pakviesti.

O gal jau ir tie reikalai dabar ne tokie degantys atrodo. Gal jau ir perdegę, dar neužsidegę?

Kambaryje nuotaika įkaista. Visi turi savo nuomonę. Ir vis kiekvienas, žinoma, s k i r t i n g ą. Pasiklystama tarp lietuviško gyvenimo smulkmenų.

— O aš ir sakau, mano ponai, kad baisius laikus gyvename. Kai paskaitai lietuvišką spaudą — tiesiog paskutiniai plaukai kuokšteliai šiaušiasi. Visi mūsų tautos pranašai pridurmui pirštais baksnoja, esą mes smunkame žemyn. Žodžiu, viskas smunka — ir gimtoji žemė jau išsmuko iš po mūsų kojų, ir jos jau daugiau nebejaučiam... karštai užsidegęs posteringauja Sparnelis.

— Nu, pats tai seniai ore kabarojį, Pranai. O kas

kaltas? Apsizenytum, ir viskas savaime kitaip atrodytų. Žmona, broli, išbalansuotų... — šaltai maldo entuziastingą bičiulį Mašalas.

— Ne, ponai, juokai juokais, — įsiterpia nuotaikos išbalansavimui pirmininkas. — bet kas tiesa, tai ne melas. Mūsų intelektas tai — atvirai pripažinkime — sušlubavo ir smunka. Ir lietuviškoji kultūra smunka. Juk toji visuomenės apatija viskam — negeras, dievaž, ženklas. Ir, va, mūsų nariai jau net ir nario mokesčių nebenori mokėti. Ir į pobūvius nebesilanko kultūriškai atsigaivinti. Bent alučio sriūbtelti, ar ką... Tingi pasijudinti net į kariuomenės šventės minėjimą ar į Vasario šešiolikąją. O kur, ponai, toji lietuviškumo pareiga, nario, sakyčiau, priedermė?...

— Leiskit, pirmininke, pertraukti, — įkišu ir aš savo blizgantį trigrašį. — Prisi pažinkime atvirai, kad jau iš amerikoniško dubens semiam savo dvasiai peno.

Čia nenoromis pažvelgiu ir aš į valgomąjį gundantį stalą ir užspringstu seilėmis (kaip tikras kalbėtojas), nes pamatau aiškiai, kaip šeimininkė deda ant stalo garuojančių dešrelių dubenį su troškintais kopūstais.

Ir, pametęs mintį, įtraukiu į pat širdies gėlmes kopūstų kvapą. Ir čia pat manyje kyla demoniškas pyktis, jog turiu laikytis dietos. "Patvarkyčiau aš jas, jei galėčiau" — pasąmonėj gimsta visai pašalinė mintis — nieko bendro neturinti su nustumusia lietuviškąja kultūra, anei su besmunkančiais patrijotiniais intelektualais.

Turbūt, bus kilusi nelogiška pauzė, nes staiga visi sužiūra į mane, laukdami mano genialių minčių tūšos.

— Tamsta baigė? — abejodamas klausia pirmininkas.

— Kur čia — atitokstu, giliai atsidusęs, — nė nepradėjau dar, pirmininke. Baisu stačiai pagylovoti, kaip smunkame. Kad ir tie kopūstai... — nukandu staiga ir pasitaisau. — Tai yra, į viską žiūrime tik materialistinėmis akimis...

Prisimenu dešreles, ir nuryju savo paties sau pasakytą karčią teisybę.

(Bus daugiau)

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People
**CLEVELAND CAP AND
SCREW COMPANY**

4444 LEE Rd. LU 1-3000
CLEVELAND HEIGHTS 28, Ohio

GREETINGS and BEST WISHES
To All Our Friends and Patrons
**LUIKART INSURANCE
AGENCY**

GENERAL INSURANCE
18609 St. Clair Avenue KE 1-4770

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
EUCLID IGNITION COMPANY

1062 East 185th St. Call IV. 1-2222

HOLIDAY GREETINGS
For a Pleasant Holiday
M. WINOGRAD & COMPANY

MAURICE WINOGRAD, Mgr.
2020 Euclid Ave CHerry 1-3637

GREETINGS and BEST WISHES
To the Lithuanian People
USHER WASTE OIL SERVICE

2171 West 3rd St. TO 1-1907

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

MILLER JEWELERS
DIAMOND — WATCHES

WATCH REPAIRING ALL TYPES RELIGIOUS GOODS
ROSARIES PRAYER BOOKS CRUCIFIXES.
768 East 185th St. KE 1-0225

Best Wishes to Our Friends and Patrons

OLESICK REALTY
Realtor

5546 Pearl Road TU 4-5200

GREETINGS and BEST WISHES
**CHIN'S RED DRAGON
RESTAURANT**

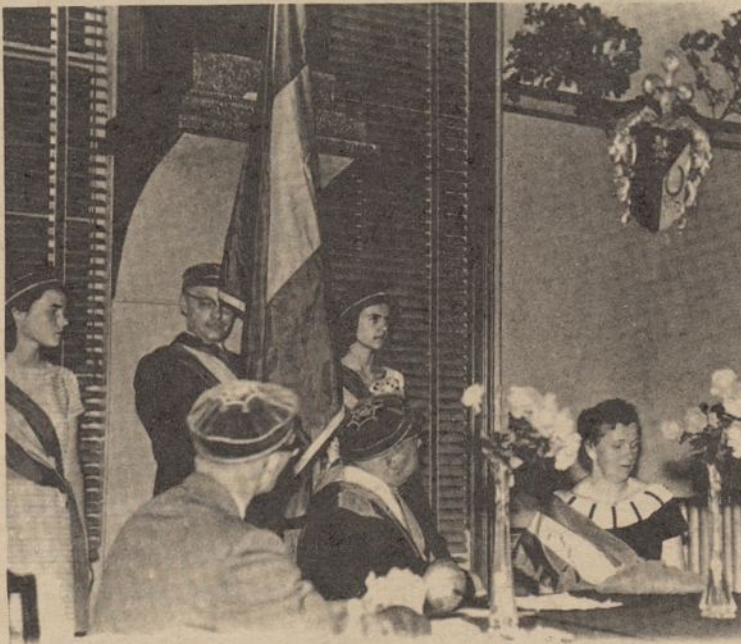
SERVING THE FINEST CHINESE
AND AMERICAN FOOD

3048 ST. CLAIR AVE. PR 1-0190

AKADEMINIS GYVENIMAS

L.S.T. KORP! NEO LITHUANIA

Redaktorius Kęstutis Gaidžiūnas. Redaktinis kolektyvas — Dalia Maurukaitė,
Eglė Žemgulytė, Benito Nausėda. Visą medžiagą siųsti K. Gaidžiūnas,
317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio.

Korporacijos herbas Bostono Tautinės Sąjungos namuose atidengtas. Prie vėliavos stovi šiemet inžinerijos mokslus baigęs B. Makaitis ir dvi kolegės iš New Yorko. Prie stalo sėdi V. Čepas, I. Vilėniškis ir B. Svilenė.

KORP! NEO-LITHUANIA BOSTONE

Šiais metais per Antanines (birželio 13 d.) Korp! Neo-Lithuania Bostone turėjo pirmąją akademinę pavasario šventę, studentams laimingai užbaigus šiuos mokslo metus.

Būta gražaus pagrindo tokiai šventei ruošti.

Viena, Korp! Neo-Lithuania Bostone išigijo ir iškabino Bostono Tautinės Sąjungos namuose (kurie yra pasidaryę lyg ir jaunimo centras čia) savo herbą, gražiai padarytą skulp. P. Vėbros. Tas herbas simbolizuos, kad Korp! turės savo būklą susirinkimams bei parengimams.

Antra, ir tai gal net dar svarbiau už herbą, Korp! atšventė penkių junioryų pakėlimą į senjorus. Tai rody, kad Korp! idėja bei ilgmetė tradicija, gan ilgus metus išrusenusi vien filisterių gana skaitlingame ratelyje, prasišveržė ugningomis spalvomis į jaunimo gretas nebeužgesinamai ir išsibalansuos ateityje darniame junioryų, senjorų ir filisterių sambūryje.

Didelio džiaugsmo šiai šventei pridėjo tas faktas, kad iš New Yorko atvyko mūsų pastiprinti 16 narių delegacija su pirmininku kol. A. Sperausku priešaky. Didelis acilų kolegoms-ems, tikėsimės vertai atsirevanšuoti rudenį.

Pačių iškilmų orumui daug prisidėjo Korp! Neo-Lithuania Centro Valdybos pirmininko kol. P. Ališausko atvykimas su visomis korporantiškomis insignijomis ir vėliava.

Tvirtoji ateities jėga

Dvylika metų išsėdėjęs pradžios mokyklų bei gimnazijų suoluose, o dabar einant aukštuosius mokslus, ne tik nusibosta, bet net ir įgrysta. Mokyti dažnam nėra nė nuotaikos, nė noro. Atrodo lyg nereikalingai bėga laikas, be jokio tikslo ir nuopelnų. Tokiai nuotakai esant, į knygas pradeda žiūrėti žvaizdom akim, jos numetamos į šalį, pradeda ieškoti kitų, linksmesnių užsiėmimų. Ir tai tęsiama, kol sužinoma apie būsimus egzaminus. Tada vėl knygos griebiamos, vėl pradamas įtemptas skaitymas. Ir taip studentų gyvenimo ratas diena po dienos monotoniškai sukasi.

Vargina bristi per tokią rai-džių košę, nepailstamai kvaršinti galvą, bet studentas turi tą užsi-motąjį darbą tinkamai užbaigti. Jis žino, jog mokymasis lipo pagrindą savo atečiai. Jis žino, kad mokslas jį išves pasirinkton specialybėn, padarys pajėgų ir savo ir tautos reikalus.

Lietuvis studentas, siekdamas aukštųjų mokslų, dar gimdo sa-vyje ateities jėgą, kuri bus labai reikalinga Tėvynei. Miela kad vien JAV skaitoma apie 1000 lie-tuvių studentų universitetuose ar universitetinio lygio mokyklose. Jie pasiskirstę po įvairias spe-cialybes. Jie yra susigrupavę į daugelį organizacijų ir korporacijų. Ir tai jiems duoda lyg ir "lietuvišką priedą" jų mokslų dar labiau įprasminti.

Jei mes patys ir kiti mūsų laiko tvirtąją ateities jėgą, mes tokiais ir būkim. Mūsų turi būti dar daugiau, o mūsų mokslas ir dar-bas lietuviškose organizacijose mus turi dar svariau iškelti.

Benito Nausėda

Po iškilmingos sueigos skoninga vakarienė, savybinių būdu paruošta fil. Svilenės, Vilėniškienės, Dačienės ir kt., bendros dainos, kad ir dar ne per garsiai nuskambėjusios (mat, dar neturime Vyriausiojo Dainininko) ir pynė šokių nukėlė požiūrį iki pačių įstatyminių Massachusetts ribų - vidurnaktį.

Korp! Neo-Lithuania Bostone su džiaugsmu įsijungia į korpo-

Bostone juniorams įteikiamos Korp. spalvos. Iš kairės — Arb. el. P. Ulėnas, senj. Lauky, senj. Makaitytė, senj. Malenaitė, Korp. C. Vald, pirm. P. Ališauskas ir senj. Rukty, Jr. Nuotraukoje nėra senj. Vilijos Čepaitės, kuri prieš savaitę išvyko praktikos darbams į Bermudą.

Sūnaus ateities klausimą svarstant

ROMAS STAKAUSKAS

Romas Stakauskas

taptų pastebimas. Neskaitant jau to, kad motina, beklaidama jį rytais, sugadino savo neblogą so-praną ir nukrėtė nuo miegamojo durų viršaus visus dažus, daužydama jas kumštėmis.

Galėčiau, manau, uždėti jam kietą apikaklę, padovanoti pauksuotus kaklaraiščius, ižiebt dantysna ilgą cigarą, prikišti visosna kišenėsna plunksnakočių, tuo būdu išstumdamas jį į komercinį pasaulį, iš kur jis po keleto metų iškoptų, kaip sėkmingas biznierių, šią mintį rimtai apgalvojau, tačiau, pasiėmęs pieštuką ir popierio, sudėjau jo turimų kaklaraiščių bei plunksnakočių kainas, ir nusprendžiau, kad ši šaka bus labai išlaidinga ir todėl netiks...

Esu skaitęs apie tėvus, kurie pavaro savo sūnus į pasaulį su doleriu vienoj rankoj, su antausiu dešinėn, o daugybę patarimų kai-

Neo Lithuania Korporacijos centro valdybos pirmininkas P. Ališauskas kalba Bostone. Greta sėdi prof. J. Rukty ir Ign. Vilėniškis.

rėn ausin. Ir tie sūnūs, esu skaitęs, dažniausiai patampa miestų burmistrais, policininkais ar net parlamento nariais. Tačiau ir šitai mano sūneliui netiks, nes karjeros kiltis - tas nelemtas jo poetiškas pomėgis. Matot jis - įsimylėjęs! Jis visada įsimylėjęs - daugiau ar mažiau.

Ši kartą aš irgi įtariau, kad kažkas netvarkoj, nes jis pradėjo valyti dantis kas valandą, nuolat tepioti plaukus alyva ir vaikščioti po namus sustyruotomis kojomis, kad nesuglamžytų savo kelnų kanto... Aš paprasčiau žmonos duoti jam užvalgyti česnakų, ir, kai jis griežtai atsisakė, nors akys žibėjo ir iš burnos seilė varvėjo, aš jau žinojau, apie ką reikalias sukasi.

- Sūnau, - tariau, glamžydamas jo mągą kaklaraštį, - kokią vėl šlakutą, kreivakoję ožką būsi susiradęs?

- Tėve, kaip gali išdrįsti kalbėti tokiais žodžiais apie mano būsimą žmoną?

Atsakymas mane visai parbloškė: nesitikičiau, kad po 22 vedybinio gyvenimo metų žmogų būtų galima nustebinti.

- Sūnau, - tariau, valdydamas aš savo nervus, - žinai, kad esu senas ir ligotas žmogus. Vieną gražią dieną tos rankos, kurios tave penio, nebegalės dirbti. Ir tu išdrįstum, - surikau drama-tiškai, - palikti savo seną tėvą pardavinėti iš vežimėlio sūdytus riešutus, kad pats galėtum išlaikyti moterį, kurią privalėsi apkrauti įvairiomis skrybėlaitėmis, odekolonais, prancūziškais šunyčiais ir dar kitokiais prast-manymais?

- Tėve, - nykiai atsiliepė sūnus, - žinai, kad aš tavęs neap-leisiu sunkioje valandoje ir, tik atsižvelgdamas į tave sužadė-tuves laikinai atidėsiu.

Paleidau sūnaus kaklaraštį ir atsidusau.

- Bet, tėve, - tyliai tęsė sūnus, - už tai gal gali paskolinti penkį?

Nulenkęs žilą galvą, ištraukiau penkinę, nors ir gerai žinojau, kad jo skolos gražinimo galimybė tolygi nepasiekiamam sfinksui.

Paskendęs į liūdnus apdūmojimus, priėjau išvados, kad tėvai šiais laikais turi mažą reikšmės saviesiems vaikams. Prisiminiau kad viskas būdavo kitaip mano vaikystės dienomis, kada tėvas buvo šeimos galva. Mano motina, būdavo, visada paklausdavo, ko jis norėtų pietums, ir kas buvo liepta - tas buvo ir gauta. Aš klausydavau savo tėvo ir vertinau jo nuomonę. Tatai buvo dienos, kai tėvai buvo tėvais. Dabar tėvas tik pinigų šaltinis. Kada jis prabyla, norėdamas išgirsti savo balso skambesį, jo šeima patraukia pečiais ir sumurma:

- Ko tas senas ožys dar nori? Vienintelė dar liko vieta, kur tėvas gali savo nuomonę pareikšti, tai - alaš baras. Taigi, šių sunkių problemų kvarštinamas, ir pasukau į barą, kad paskan-dinčiau jas alaš stikle. Beeddamas pamačiau ir naująją sū-naus simpatiją: antai, stovėjo įnain - tikrasis cheminio mokslo triumfas!..

Putojantis alaš stiklas skambiai atsimušė į šlapio bufeto viršų. Aš paėmiau jo draugišką ran-keną ir su šypsniu pakėliau prie lūpų trokšdamas, kad šis aukso spalvos gerimėlis nuplautų visus rūpesčius. Padėjau bokalą tuščią ir atsidusau: tai buvo vienas iš tų pasitenkinimo atodūsių, kurie sukuria užmiršties būseną. Pamažėle pradėjau žiebtis švie-sos spindulėlis mano sujauktame prote: juk mano sūnelis dar jaunas, tad kam gi man jaudintis dėl jo karjeros? Su palengvinta širdimi išgėriau dar vieną stiklą, nutardamas sūnaus karjeros klausimą palikti spręsti jam pačiam.

Dirvą pasiūlyk savo
kaimynui susipažinti
ir paragink
užsiprenumeruoti

Valandos, kurios nulėmė II Pasaulinį karą 6

Žemyn galva į Prancūziją

Tos mirties komandos vyrai buvo vadovaujami majoro Howard, "Ox and Bucks" linksmi dainavo, Howardas, įtempęs nervus, sėdėjo pirmajame sklandytuve prie durų. Didžioji plano dalis buvo jo kūrinys, ir praeitis tris mėnesius mišriais jausmais jis laukė šio momento.

Kai 1942 m. Howardas patyrė, kad "Ox and Bucks" paversta parašutinininkų daliniu, jis pasisiūlė ten perkeltas.

Bloga karjeros pradžia

Neseniai John Howard buvo vedęs gražią merginą, vardu Joy; ir tą dieną, kai jis pasisakė užsiregistruoti į parašutinininkus, ji pasisakė laukianti kūdikio. Tai nebuvo daug žadanti pradžia desantininko karjerai. Mėnesį prieš invaziją gimė jų antrasis kūdikis. Ir dabar jis labai daug galvojo apie Joy. Jis įtemptai galvojo, kad jam net nepasidarė bloga; tai atsitikdavo visuose ligšioliniuose pratimuose, ir

tai jau buvo virtę kuopos juoku.

Jis su pasididžiavimu galvojo apie 160 vyrų, kurių daugumas buvo vos tik peržengę vaiko amžių ir dar nepatyrę kovos krikšto. Tačiau sunkiais apmokymų mėnesiais jie atliko visa, ko iš jų buvo reikalaujama, ir prieš išskrendant jiems padėjo už kantrybę, o dabar jautėsi atsakingas už jų likimą.

Šalia jo sėdėjo būrio vadas ltn. Brotheridge, kurį Howardas buvo prikalbėjęs pereiti į parašutinininkų dalinį. Ir tik dabar jam dingtelėjo, kad, jei ne tas įkalbėjimas, Brotheridge čia nebūtų; jis žinojo, kad jauno leitenanto žmona laukė kūdikio. Tačiau pats Brotheridge nesigailėjo čion pakliuvęs ir net nepagalvojo, kad Howard galėtų būti atsakingas už jo likimą. Jis net buvo su Howardu susilaužinęs, kad jis greičiau už Howardą iššoksias iš sklandytuvo ir taip būsiąs pirmasis invazijos karys prancūzų žemėje.

Kitoje Howardo pusėje,

prie sklandytuvo vairo, sėdėjo viršila Wallwork — žmogus, kuris pastarosiomis savaitėmis Howardui turėjo didelės raminančios įtakos. Howardo rūpesčiai gegužės 30 buvo pasiekę aukščiausią tašką, kai buvo parodytos naujausios tiltų nuotraukos ir jose pastebėta gausybė baltų taškų, anksčiau ten nebuvusių. Tai reiškė, kaip jam buvo paaiškinta, duobes stulpeliams, kurie sklandytuvų nusileidimą turėjo padaryti neįmanoma. Tiesa, specialistai negalėjo aiškiai pasakyti, ar stulpai jau įkasti ar ne. Niūriai nusiteikęs, Howardas parodė tas nuotraukas savo sklandytuvo pilotui. Šis atrodė nudžiugęs. "Mums kaip tik to reikėjo", pasakė Wallwork. "Mes leisimės tarp stulpų. Jie nulaus sklandytuvų sparnus, sulėtins mūsų greitį ir ne taip kietai atsitrenksime į žemę".

Pilotu reikėjo tikėti, tačiau Howardas vis dėlto save klausinėjo, ar nereikalaus neįmanomų dalykų. Jis buvo sakes, kad pirmasis sklandytuvus turįs nosimi atsiremti į vielių užvaras prie tilto, o kiti du — dešimt metrų užpakaly ir po 5 metrus dešinėn. Jis pats nenujautė, kaip toks tikslumas gali būti pasiekiamas, tačiau jie per pratimus visa taip lengvai atliko, lyg tai būtų buvęs vaikų žaidimas, ir jų pasitikėjimas užkrėtė visą kuopą.

Tačiau daugiausiai jo galvą kvaršino klausimas, kurį kiekvienas tos nakties žygio dalyvis svarstė: ar vokiečiai žinojo, kad jie atvyksta. Ar netikėtumas pasiseks? O gal jie pakliūs į spąstus?

Vienos dainų pertraukos metu jis išgirdo nepažįstamą draugišką balsą iš sklandytuvo gilumos: "Ar majoras dar neapsiteršė?"

Į prancūzų žemę

00:16 val. Wallworkas pusiau atsisuko į jį ir pasakė: "Atsikabinu".

Howardas šuktelėjo tylos, dainos ir kalbos nutilo. Trinktelėjimas, ir sklandytuvus liko vienas. Greitis sumažėjo, priekis pasiviro žemyn — sklandytuvus nėrė pro debesis. Brtheridge atpalaidavo savo diržą ir atsistojo. Howardo ir greta sėdėjusio seržanto prilaikymas, jis atidarė priekines pakeliamąsias duris. Vidun įsiveržė šaltas oras. Sklandytuvus išsilygino iš smogimo ir staigiu posūkiu mažino greitį. Howardas, pro tamsią durų angą žvelgdamas į prarają, staiga pamatė sublizgusią juostą — Caen kanalą.

"Susikibti"! pasakė Wallworkas. Visas būrys susikabino rankomis, pakėlė nuo grindų kojas ir laikė.

Smūgis buvo baisus. Sklandytuvus nėrė 145 km. greičiu į žemę. Ausis kurtinantį triukšmas, skeveldros, ir po poros sekundžių — mirtina tyla. Tačiau ir po tokio smūgio sanariai veikė į n s t i n k t y v i a i. Howardas konstatavo, kad jis jau atsirišęs diržą ir atsistojo. Dūrys buvo suaižytos, išėjimas užblokuotas. Netoli jis pamatė aštriakampę skylę ir nėrė, galva žemyn, į lauką. Atsistojo pasitikrino, ar kaulai sveiki, ir pamatė: ten, už dvidešimties žingsnių nakties danguje stūksojo geležiniai tilto griaučiai. Pro uodegą iš kitos pusės atbėgo Brotheridge — jis buvo išlindęs pro skylę kitame sklandytuvo šone.

"All right?" paklausė.

"Taip", atsakė Howardas.

"Pirmyn!"

Brotheridge šaukė savo būrį "Abeli! Abeli!" (slaptažodis būrio A vardui). Vyrai išsikapstė iš sklandytuvo laužo, ir prasidėjo manevras, kuris buvo daugelį kartų išbandytas prie tilto. Anglijoje. Prieky sukleno kulkosvaidis, tačiau dūmų priedangoje vienas vyras pribėgo prie šaudymo angos ir įsviedė granatą. Pro sklandytuvo pramuštą spragą vielių užvarojė, stačiu krančiu ir keliu, būrys veržėsi link tilto.

"Abeli! Abeli!" šauksmai maišėsi su šūviais kulkosvaidžio, kuris prabilo nuo antrojo tilto galo. Howardas bėgo į numatytą komandavietę, paskui jį — radistas Tappenden, ir bėgdami jie išgirdo dar du trenksmus: tai nusileido kiti sklandytuvai.

Netrukus pro tamsą ir kovos triukšmą pasigirdo nauji šauksmai: "Beikeri! Beikeri; Carli! Carli!" Tai kovon metėsi kiti du būriai, ir tie šauksmai aidėjo, ne vien susigrupuoti norint, bet instinktyviai, kovon veržiantis.

Uždavinys atliktas

Tilto sargybinis buvo jaunas vokiečių, vardu Helmut Roemer. Pamatęs dūžtant pirmąjį sklandytuvą, jis pagalvojo, kad tai numuštas kovos lėktuvas, nes nuo Caen ir pajūrio pusės jis buvo pastebėjęs veikiančią priešlėktuvinę. Niekas jam ir nebuvo pasakęs, kad orinio puolimo metu ko kita būtų galima laukti. Tačiau pamatęs iš ten atbėgančius pajuodusius veidais vyrus, jis sumišo ir šoko į apkasą. Sargybų komandai nebuvo laiko susigrupuoti ir atbėgti tilto ginti. Tik sargybos puskarininkis prišoko prie kulkosvaidžio ir pašovė pirmą bėgančiųjų bangą. Puolėjai šoko į apkasas, jų įgula pasklido ir išbėgiojo.

Užėmimas buvo atliktas per tris minutes nuo pirmojo sklandytuvo nusileidimo. Pionieriai surado sprogdinimo laidus ir nutraukė. Sprogstamoji medžiaga visai net nebuvo prijungta — vėliau ji buvo rasta sandėlyje.

Užėmę tiltą, pėstininkai pradėjo valyti namus anapus kanalo. Vienas vyras iš priekinio būrio atbėgo su pranešimu, kad uždavinys atliktas. "Bet Brotheridge sužeistas, sir", pasakė jis.

Šalia Howardo puskarininkis Tappenden bandė susirišti su antrąja kuopos dalimi, kuri jau turėjo būti nusileidusi Ornes tiltui užimti. Jis negavo jokio atsakymo. Tuo metu nuo aukštos pakrantės į plentą atšliaužė žmogus, Howardas pasilenkė, norėdamas jam pagelbėti, ir pamatė, kad jo veidas buvo ištisa kraujo kaukė. Tai buvo Wallworkas, kuris, nors ir sunkiai sužeistas, iš sklandytuvo vilko šaudmenis.

Per tiltą grįžo vyrai su Brotheridge ne s t u vuose. Howardas pažvelgė į savo draugą. Jis tebebuvo gyvas, bet jau be sąmonės, ir Howardas žinojo, kad vyras, kurį jis prikalbėjo pereiti į parašutinininkus, su kuriuo buvo susilaužinęs, kuris iš jų bus pirmasis Prancūzijoje, netrukus jau bus pirmasis invazijoje žuvis.

Howardas liepė surasti gydytoją, ir tas buvo rastas pusiau apsvaigęs beinas per tiltą. Antrasis sklandytuvus, kuriuo jis skrido, nusileisdamas lūžo pusiau, ir ten buvo daug sužeistų. Vienas buvo išsviestas į orą ir prigirė, nukritęs nedidėleje kūdroje. Tappenden pakėlė galvą nuo siųstuvo ir sušuko: "Aš susirišau! Jie užėmė antrąjį tiltą!"

(Nukelta į 6 psl.)

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

THE LORAIN BANKING CO.

600 Broadway

Lorain, Ohio

1604 Kansas Ave.

Lorain, Ohio

East Lake Road

Vermilion, Ohio

Member Federal Reserve Bank
Member Federal Deposit Insurance Corp.

SAVING DEPOSITS INSURED

UP TO \$10.000

INTEREST RATE NOW

3 % PER ANNUM

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

The G. M. McKelvey Company

FEDERAL, HAZEL AND
COMMERCE STREETS

YOUNGSTOWN, OHIO

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

TRUCK DRIVERS UNION

LOCAL NO. 407

WILLIAM J. WELCH,

SEC'Y-TREAS

2070 East 22nd Street

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

FRANCES P. BOLTON

CONGRESSMAN

22nd District

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

THE YODER COMPANY

CLEVELAND, OHIO

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

CARPENTERS DISTRICT COUNCIL

CARL J. SCHWARZER, President

GEORGE SHEWRING, Secretary

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

For a Pleasant Holiday

CANADA DRY GINGER ALE

EX 1-8800

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

**JIM CONNELL
CHEVROLET, INC.**

SEE THE NEW 1959 CHEVROLET

THE FINEST EVER BUILT

14481 Euclid Ave. UL 1-3300

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems
mūsų draugams ir rėmėjams

**JOHN LARSEN REALTY
REALTORS**

4169 Pearl Road SH 1-3448

GREETINGS and BEST WISHES

**SUZEY GALLAGER
COUNCILMAN**

20th WARD

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

FROM A FRIEND

Geriausie sveikinimai draugams
ir rėmėjams

HILDEBRANDT PROVISION CO.

3619 WALTON

ME 1-3700

GREETINGS and BEST WISHES

**BUILDING LABORER'S
Local No. 310**

JAMES O'TOOLE, SECRETARY

1220 ONTARIO ST.

GREETINGS and BEST WISHES

SCOTT 5¢ and 10¢ STORE

7036 SUPERIOR AVENUE

BEST WISHES

**OMER W. SCHROEDER
GENERAL INSURANCE OF ALL TYPES**

1105 CHESTER AVE.

Call PR 1-6000

MEDICINA IR ATOMINIS KARAS 6

ATOMINĖS BOMBOS SPROGIMO KONTROLIAVIMAS IR JOS BAISIOJI GALIA

J. RAMUNIS, M. D.

Atominės bombos yra taip pagamintos, kad kritiškai (ar didesnė už kritiškąją) plutonijaus masė laikoma perskirta į dvi dalis, viena nuo kitos izoliuotos neutronus sulaikančia medžiaga. Užtaisas taip su tvarkytas, kad tos subkritisks masės niekaip negalėtų pačios susijungti, nežiūrint kas atsitiktų.

Prieš pat išmetant atominę bombą, pašalinama specialiai izoliacinė medžiaga ir aktyvuojamas į laikrodį panašus mechanizmas, kuris turės tas dvi subkritisks plutonijaus mases sujungti į vieną kritiškąją masę. Tačiau tas "laikrodis" nepradeda eiti, kol bomba tebėra neišmesta. Kiekvienu metu tas savotiškas saugykliškis gali būti ir vėl įdėtas.

Bombą išmetus, tas savotiškas "laikrodis" pradeda eiti ir tam tikrame, iš anksto nustatytame atstume nuo žemės jisai sujungia plutonijų į vieną kritiškąją masę. Ir tuoj pat atominė bomba sprogstą. Atsargumo dėliai prie tų bombų yra pridėtas dar mažas paprastas sprogstamosios bombos užtaisas. Jo uždavinys yra paprastu, eiliniu sprogimu iš-

Invazija...

(Atkelta iš 5 psl.)

Ornes tilto užėmimas tebuvo pasivaikščiėjimas. Tačiau nusileidimas čia nepasisekė taip lengvai, kaip prie kanalo. Vienas sklandytuvų pasiekė tiltą, bet antrasis nusileido veik už kilometro. Trečiasis atsikabino nelaiku ir turėjo leistis už Dives pelkės. O ir pirmasis nusileido pora minučių vėliau, negu prie kanalo, ir ltn. Fox tesuspėjo pamatyti tik tolyn skubančius vokiečius. Vienas jo puskarininkių įsoko į vokiečių palikto kulkosvaidžio lizdą ir paleido keletą šūvių paskui bėgančius. Tai ir visa — lyg manevruose.

Antro būrio vadas, po poros minučių be kvapo atbėgęs prie tilto, rado ltn. Fox nuo vidurio tilto spoksantį į vandenį. "Kaip pasisekė?" paklausė susijaudinęs. "Tvarkingai", atsakė Fox. "Bet kur, po velnių, rungtynių teisėjai?"

Prasideda sunkumai

Sutartieji žodžiai, kuriais Howardas turėjo brigados štabui pranešti apie laimėjimą, nebuvo tokiu triumfaliski, kaip patys pirmieji invazijos žingsniai. Apie kanalo tilto užėmimą turėjo būti pranešama žodžiu "Ham", apie Ornes tiltą — "Jam". Korporalas Tappen den negavo iš brigados štabo jokio atsakymo, todėl griovė guldėdamas, pusę valandos telegrafavo: "Ham and Jam (kumpis ir marmeladas) — Ham and Jam — Ham and Jam".

Tuo metu šeši būriai, dūžtamųjų nusileidimų ir kautynių susilpninti, surinkę sužeistuosius ir žuvusiuosius ruošėsi iškovo ploto gvimui. Vokiečių priešpuolio reikėjo laukti, vos tik jiems spėjus atsigausti iš netikėtumo. Jei Howardo žmonės negaus pastiprinimų iš pagrindinio desanto — būklė labai pavojinga...

Tačiau brigados štabe niekas negirdėjo Howardo pranešimo. Visa brigados radijo aparatūra, šokant iš lėktuvų, dingo be žinios. Tai buvo pirmasis ženklas nenumatytų sunkumų, kurie visai parašutintinkų operacijai galėjo užtraukti katastrofą.

(Bus daugiau)

blaškyti plutonijaus masę, jei su atomine bomba kas nors atsitiktų: jei ji būtų nelaiku numesta kur nereikia, jei įvyktų lėktuvo katastrofa.

Šia proga verta prisiminti, kad atsitiktinai tokia atominė bomba iškrito iš lėktuvo ir neperseniausiai nukrito Virginijoje vieno gyvenamo namo kieme. Tačiau atsarginis sprogstamasis užtaisas savo pareigas tinkamai atliko ir nedideliu sprogimu, niekam nepadarant didesnės žalos, toji atominė bomba buvo sunaikinta.

Pradėjus naudoti atominės bombas, kilo nauja problema: kaip skaičiuoti tų branduolinių ginklų galią, jų pajėgumą, kaip juos palyginti su senaisiais, paprastais sprogstamaisiais ginklais.

Tikrumoje tikslus palyginimas yra neįmanomas, nes branduolinių bombų veikimas nesiriboja vien tik jų sprogstamąja galia. Tačiau koks nors palyginimo vienetą buvo reikalingas ir atominių (branduolių) skilimo principu veikiančių bombų sprogdinamoji jėga imta lyginti su TNT, — tai yra su stipriausia ne branduoline sprogstamąja medžiaga.

TNT bombų pajėgumas buvo matuojamas jų svoriu, išreikštu svarais. Betgi atominių bombų pajėgumas buvo toks didelis, kad jų pajėgumą pavertus TNT svarais, gaunasi nepaprastai dideli skaičiai. Todėl vienetu paimta ne svarai ir net ne tonos, bet kilo-tonos. Viena kilo-tona yra lygi tūkstančiui (1000) tonų TNT.

Paprastos, eilinės atominės bombos sprogdinamoji jėga yra apie 20 kilo-tonų, tai yra 20,000,000 svarų TNT susprogdintų vienoje vietoje. Kokia tai yra milžiniška sprogdinamoji energija, galima suprasti iš to, kad Vokietijos bombardavimui naudoti lėktuvai galėjo pakelti nuo 2500 iki 4000 svarų bombų. Ir tai įskaitant pilną, ne vien tik pačios sprogstamosios medžiagos svorį (juo mažesnė bomba, tuo mažesnį procentą jos svorio sudaro pati sprogstamoji medžiaga ir tuo didesnę svorio dalį sudaro jos sienos, užtaisas ir taip to-

PER KRIUKI TRAUKIANT

B. K. Balučio redaguotoje ir Chicagoje ėjusioje "Lietuvoje" 1916 metais (nr. 32) aprašomas Lietuvių Socialistų Sąjungos 19-tos kuopos susirinkimas Brooklyn, N.Y., kuriame dalyvavo ir kalbėjo V. Kapsukas ir L. Prūseika. Sako, jie pasisakė prieš nepriklausomos Lietuvos idėją ir visi dalyviai "labai smagia nuotaika išsiskirstė".

Rytų - Vakarų konferencijas galima pavaizduoti liaudies daina: "Trys sesulės ant kalnelio laužė šakas nuo berželio", kur rytai dainuoja: "Laužkit, laužkit viršutines", o Vakarai — "tik palikite apatines."

Almaus peršamas "kultūrinis" bendradarbiavimas jau faktiškai skelbia "Tiesą" Vilniuje, tą at- rąjoja "Vienybė" Brooklyne.

Kai kurie raštai mūsų spaudoje, rodos, ne plunksna rašyti, bet purvu drabstyti.

Pasaulis gal nė juodas, nė baltas, tik toks pro kokius akinius nuo nosies jį žiūri.

Atliktas Kriukis

liau).

Skaitant, kad visą tą bombų svorį sudarytų grynai viena pati sprogstamoji medžiaga, tai ir tada reikėtų nuo 5000 iki 8000 lėktuvų, kad galėtų pakelti visą tą sprogstamąją medžiagą. Ji prilygtų tik vienos, ir tai dar palyginti silpnos, atominės bombos sprogstamajam pajėgumui. O kadangi sprogstamoji medžiaga sudaro tik nedaug daugiau pusės pačios bombos svorio, tai vienos Japonijos bombardavimui naudotos atominės bombos sprogstamasis pajėgumas buvo toks, kuris prilygtų pilnai bombomis pakrautų 10,000-16,000 Vokietijos bombardavimui naudotų bombonešių masei. Žinoma, jei jie kaip nors galėtų visą savo krovinį numesti vienu laiku ir į vieną tašką. O tolimesnės išvados paliekamos patiems skaitytojams susidaryti.

Tačiau, kada buvo panaudotos taip vadinamos vandenilio bombos, — tai yra branduolinės, veikiančios atomų branduolių jungimosi principu, tada kilo-tonų sąvoka vėl tapo permenka. Teko prieiti prie mega-tonų sąvokos. O viena mega-tona yra lygi vienam milijonui tonų TNT. Kitaip tariant, vienos mega-tonos branduolinė bomba turi tokią pat sprogstamąją jėgą, kaip 1,000,000,000 svarų TNT susprogdintų vienu laiku ir vienoje vietoje.

Grįžtant prie Vokietijoje naudotų bombonešių, jau reikėtų nuo 250,000 iki 400,000 tokių bombonešių, kad jie galėtų pakelti į orą tokį kiekį grynos sprogstamosios medžiagos. O pačios moderniausios branduolinės, atomų jungimosi principu veikiančios bombos išvysto kelių ar net keliolikos mega-tonų sprogstamąją galią. Iš to galima suprasti, kad daugeliui žmonių nepatikimu atrodantis tvirtinimas, jog II-jo pasaulinio karo metu buvo numesta mažiau bombų, negu vienos tik vandenilio bombos sprogstamasis pajėgumas, — nėra nei toks fantastinis, nei toks neįtikimas.

Kalbant apie branduolinius ginklus, reikia neužmiršti, kad pati sprogdinamoji bombos galia nėra nei vienintelis, nei pagaliau pats reikšmingiausias branduolinių ginklų pasireiškimas. Tikrumoje tai tik ant-raeilis pasireiškimas ir jį tiek daug dėmesio buvo atkreipta tik todėl, kad tai vienintelis pasireiškimas, kurį galima lyginti su "senųjų" ginklų naikinamąja

galia. Kiti, daug svarbesni ir daug žmogui pavojingesni branduolinių ginklų pasireiškimai yra grynai savi, neturį nieko bendro su tais "senaisiais" ginklais.

Afrikos tautos...

(Atkelta iš 3 psl.)

Per pastaruosius 10 metų nemažai sulaužyta tarpvalstybių užtvarų. Praėjusiais metais man teko pervažiuoti 4 šiaur. Europos kraštus. Niekur manęs nepaklausė paso. Taipgi, pereinant sieną, niekur muitininkai nepatikrino mano lagamino. Valstybių sienų užtvaros dabar nėra tokios griežtos, kaip seniau. Kad atsikūrusios Pabaltijo tautos vėl sugrįš į savo prieškarinį pavidalį ir santvarką — tik senų politikų romantinė svajonė. Norėdamos atsispirti, jos turės jungtis, pav. kaip Benelukso kraštai, į daug glaudesnę vienetą, gal į Baltijos federaciją.

3) Savo veržlumą į šiuos kraštus mūsų kaimynai (vokiečiai, lenkai ir rusai) mus pralenkia. Per mažai rūpinamės Vilniaus ir Prūsų Lietuvos reiklais. Lenkai ruošia sau kelią atgal į Vilnių. Vokietijoje veikia Ostpreussenbund. Mūsų kaimynai rengiasi mums užbėgti už akių.

Visai iš savo samprotavimų apie politiškai geografinius sąjungininkus ir kovos draugus išleidžiam faktą, kad Ukrainos laisvė ir nepriklausomybė — sąlyga Baltijos kraštams laikytis. Nepriklausoma Ukraina po I-jo pasaul. karo būtų galėjusi tapti stabilizatoriumi visoje vidurinėje ir ryt. Europoje. Lenkų vadų gobšumas jų kaimynų žemėms yra tiesiai proporcingas jų pramatymo aklumui ateities atžvilgiu. Turėtume eiti ukrainiečiams į talką kiekviena proga. Šiuo metu daugiau žinom apie Tibetą, negu apie Ukrainą, kuri yra pasižymėjusi tradiciniu draugiškumu Lietuvai ir yra svarbi rytų Europoje ūkiškai ir politiškai.

Mums reikia sutarti ir žinoti, kokius kaimynus vakaruose renkames glaudesniai bendravimui ateity: ar vokiečius ar lenkus. Jei šiais atvejais būtų aiškesnis mūsų nusistatymas, gal neliktų tiek energijos ginčams ir savitarpio nesutarimams, Glindamiesi į smulkmenas, teisybės nesuseksim. Svarbu tegauti dabarties pulsą, ir jį išsiderinti ir panaudoti Lietuvos laisvės atstatymui.

4) Ką galėtume daryti mūsų tautos nusibastymui sulaukyti? Visų pirma — įsijungti į tautinę grupę ir organizuoti būdą dalyvauti tautiniams siekimams vykdyti.

Jeigu kas klausytų, kodėl jis turėtų būti lietuvis — tai ženklas protinės nesveikatos. Daugumo psichiatrų šiais laikais savižudydis laikomas protiniu ligoniu. Nėra gerai pagrįsto atsakymo, kodėl žmogus turėtų gyventi. Taipgi nėra gerai pagrįsto atsakymo, kodėl tauta turėtų gyventi. Žmogaus, kaip ir tautos išsilaikymas pagrįstas instinktu. Kurie neaučia tautinio traukimo jėgos — panašūs į tuos, kurie nenori gyventi.

Vienai tautinei grupei pereiti į kitą nėra lengvas dalykas ir ne vienos kartos (generacijos) metu tai įvyksta. Lietuviškos kilmės vokiečiai net ir po kelių šimtmečių germanizacijos vyksmo dar ir dabar neturi dvasinės pusiausvyros. Geriausias įrodymas — perdėta neapykanta lietuviams. Tas pats ir sulenkintoj, suslavintoj rytų Lietuvoj, tas pats ir emigracijoje.

Sau ir savo vaikams didelę žalą daro tie, kurie taip skubina išišadėti lietuviškumą ir lietuviškos kultūros. Jie negali taip skubiai nusikratyti lietuviškos prigimties ir per vieną dieną pavirsti alrišiais...

Stroh alaus fabrike, Detroite, birželio 15 d. specialiom vaisėm buvo pagerbtas Herman A. Rosenbush, tame fabrike išdirbęs 50 metų ir dabar einąs superintendento pareigas. Vaisėse dalyvavo daug alaus gamybai artimų bendrovių atstovų. Pažymėtina, kad suaktyvininko šūnus Herman K. Rosenbush yra superintendento pavaduotojo pareigose.

Nuotraukoj iš kairės: Herman K. Rosenbush, Robert Schwarz ir Herman A. Rosenbush.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

GRABLER MFG. COMPANY

6565 Broadway

Michigan 1-9260

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

CLEVELAND AMBULANCE SERVICE, INC.

Remember the Maroon and Cream Colored
Cars with the Men in White

Called and Recommended by Cleveland's
Leading Physicians and Surgeons

ENdicott 1-0770

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

DAIRYMEN ICE CREAM COMPANY

3068 WEST 106th ST. OR 1-2300

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

**HODELL CHAIN DIVISON.
NATIONAL SCREW & MFG. COMPANY**

MAIN OFFICE AND PLANT

2440 East 75th Street
EN 1-2650

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

WILSON PURE OIL

SERVICE STATION

8000 BESSEMER AVENUE DI 1-9807

KAIP PASIEKTI AKADEMIKŲ
SKAUTŲ STOVYKLĄ

Stovykla įvyksta birželio 28 - liepos 5 dienomis Hudson Springs Park, Hudson, Ohio. Ją geriausia pasiekti važiuojant Ohio Turnpike.

Iš Chicagos pusės reikia važiuoti Ohio Turnpike iki 12 išvažiavimo (Exit 12), toliau važiuoti 8 keliu į pietus apie 2 mylias iki 303 kelio, tada sukti į 303 kelią ir juo važiuoti į rytus apie 5 mylias, iki kelio ir užrašo "Hudson Springs Park". Čia bus taip pat ir stovyklos kelionės ženklai.

Iš New Yorko pusės važiuoti Ohio Turnpike iki 13 išvažiavimo (Exit 13), toliau važiuoti 14 keliu į pietus apie 1 1/2 mylios iki 303 kelio, tada sukti į 303 kelią ir juo važiuoti į vakarus apie 4 mylias iki kelio ir užrašo "Hudson SPRINGS Park". Nuo šio užrašo iki stovyklos yra dar 1 mylia.

Iš Clevelando stovyklą galima pasiekti važiuojant į pietus 8, 91 arba 14 keliais iki 303 kelio, tada važiuoti 303 keliu iki Stow Road kelio ir užrašo "Hudson Springs Park".

Stovyklos metu informacijų bus galima gauti pas V. Kamaną, 508 E. 125 St., telef. MULberry 1-6767. Šiuo telefonu kreiptis, jei kas atvyktų į Clevelandą ir neturėtų priemonių pasiekti stovyklą.

MIŠKO BROLIŲ STOVYKLA

Nuo birželio 12 d. iki birželio 19 d. įvyko antroji Vytauto Didžiojo Draugovės "Miško Brolių" stovykla. Stovykla įvyko Mather Scout Reservation prie Ham-bden.

Iš "Miško Brolių" stovyklos vytautėnai persikėlė į South Chagrin Reservation, kur įvyko Amerikos skautų, 5 distrikto Camporee.

Vytautėnai nuvykę į Camporee pastatė lietuviškus vartus ir pavyzdinę stovyklą, kurios viduryje plėvesavo lietuviška trispalvė. Leisdami iškabinti lietuvišką vėliavą, be Amerikos vėliavos, Camporees vadovybė pagerbė Lietuvą.

Vidury stovyklos vytautėnai pastatė virvinį tiltą, per kurį perlipo beveik visi Camporees dalyviai. Varžybose vytautėnai laimėjo pirmą vietą ir buvo atžymėti mėlynu kaspinu.

Uždarant Camporee jos vadovybė apdovanojo Vytauto Didžiojo Draugovę trofeja, kuri atžymi to distrikto geriausią draugovę. Šią trofeją vytautėnai laimėjo tris metus iš eilės, tat šiais metais ją gavo nuosavybėn.

RADIJO IR SPORTININKŲ VAKARAS

Įvyksta šeštadienį, liepos 4 d., 7 val. vak. Lake Shore Country Club. Programą atliks solistė Danutė Stankaitytė iš Chicagos. Akompanuos muz. Jonas Švedas. Vaisėmis rūpinasi Pr. Blumentalienės vadovaujamas Radijo moterų komitetas.

Įėjimas - 3 dol., sportininkams ir studentams - 2 dol. Bilietai gaunami Lietuvos Prekybos Namuose. Staliukai bus rezervuoti tik iš anksto užsakius telef. UL 1 - 2426.

IEŠKOMAS BUTAS

5 - 6 kambarių. Penkių asmenų, suaugusių, šeimai. Pranešti: PO 1 - 1398.

REIKALINGA MOTERIS

Virėjui pagalbininkė, turinti patyrimo. Kreiptis asmeniškai, Pierre Honeggen Catering Co., 16351 Euclid Ave. UL 1-1615. (51)

REIKALINGA MOTERIS

Virėjui pagalbininkė, turinti patyrimo. Kreiptis asmeniškai, Pierre Honeggen Catering Co., 16351 Euclid Ave. UL 1-1615. (51)

GREETINGS and BEST WISHES

DONALD B. JOHNSON

FUNERAL HOMES

MARSHALL B. and JAMES H.

BEDFORD, CLEVELAND, AND THE SURROUNDING TERRITORY

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4% SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000 HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

NORWOOD DRUG, INC.

GERAS RECEPTO IŠPILDYMAS YRA SVARBIAUSIA MŪSŲ PAREIGA
RECEPTŲ SPECIALISTAS
6411 Superior Ave HE 1-1035

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N.E. Phone: MA 1-2075
Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05 - 7:30 P.M.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

JEZEK COMPANY BUILDERS

15400 Miles Avenue WY 1-0311

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

CRUXTON PIANO MOVING & STORAGE

6514 St. Clair Ave EN 1-7777

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

MAC EWANS SERVICE STATION

WHERE YOU GET THE FINEST SERVICE

7410 SUPERIOR Ave EN 1-9801

GREETINGS and BEST WISHES
from

THE AMERICAN STAMPING COMPANY

26650 LAKELAND Blvd. RE 1-9333

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

THE HUMPHREY CO

EUCLID BEACH PARK

DIRVA

THE FIELD

Kas ir kur?

• Adv. A. O. Shalna, Lietuvos garbės konsulas, gyvenęs Cambridge, Mass., buvo išrinktas nariu Boston Bar Association Unlawful practice of The Law komisijoje, ir perrinktas nariu Massachusetts Trial Lawyers Association veikiančio komiteto.

• Giedrė Natkevičiūtė, studijuojanti biochemiją Kenoto Valst. Universitete, birželio 20 d. dekanu pranešimu pateko į garbės studentų sąrašus (honor roll) pavasario semestre. Jai ir namiekiams buvo maloni staigmena gauti iš dekanu sveikinimą ir paskatinimą tęsti sėkmingas studijas. G. Natkevičiūtė yra Akad. Skautų Sąjūdžio Clevelando skyriaus narė.

• Birželio trėmimų minėjime Australijoje, Sydnejuje, kalbėjo laivyno ministeris J. G. Gorton.

• Toronto radijo stotys likviduoja svetimkalbes valandėles. Tas palietė ir lietuvių valandėlę "Tėvynės prisiminimai". Jei nesuras netoli Toronto veikiančios galin-gesnės stoties, valandėlę užsidarys.

• Rašant apie Tautinės Sąjungos seimą, sekretoriato sastate praleista L. Bulgario pavardė. Turi būti: sekretoriatan pakviesta L. Bulgari, J. Gilvydis, A. Rastenytė ir V. Vaičiūnas.

• Komunistinė spauda skelbianti, kad šią vasarą lengvosios atletikos rungtynėms į Philadelphia gali atvykti lietuviai lengvatletai Jonas Pipynė ir Birutė Zalagaitytė-Kalėdienė. Be abejo, jie bus įjungti į sovietinę rinktinę.

AUKOS MUZIEJUI IR PAMINKLUI

Dr. A. Cluris, Lake Zurich, aukojo \$50. Chicagoje aukojo: V. Ž. \$25 ir S. Vaičiū \$20, Po \$10: A. Kalvaitis, P. Genys, M. Klika, K. Žukauskas ir O. Višniauskas. Po \$5: E. Boreiša ir L. Žemgulenė.

Detroit: Č. Šadeika \$5. Waterbury: K. Paškevičius \$10. Kun. dr. Vytautas Balčiūnas atsiuntė \$10 auką prie tokio laiškelio: "Siunčiu mažą auką dideliam tikslui - Lietuvos Nepriklausomybės aukų paminklui".

Per Wisconsin Šaulių DLK Kęstučio kuopa aukojo: Šaulių Kuopa \$25. Po \$10: Tėvynės Mylėtojų D-jos 121 kuopa ir S. ir P. Petrušaičiai. Po \$5: J. Giedrikas, Vilcinas, G. Alekna, E. Šilingas, V. Kažemėkaitis ir S. Dumbra. Po \$3: J. Tiltok ir J. Grigaliūnas. Kiti - po mažiau.

Detroito Šaulių Kuopa prisuntė \$93.50. Per šią kuopą aukojo: po \$5: Briedis, K. Juška, A. Mateika, J. Bogužas, P. Vaicekauskas, J. Augaitis ir Dr. Volmikas. Po \$3: S. Malinauskas ir J. Petrulionis. Kiti aukojo mažesniais aukomis.

Toronto (Kanadoje) Vlodo Putvio Šaulių Kuopa prisuntė \$25.

L.V.S. "Ramovė" Philadelphia sk. prisuntė \$88.70. Po \$5 aukojo: J. Kiaunė ir B. Tvarkūnas. Po \$3: J. Adamonis ir A. JURK SISI Kiti aukojo po mažiau.

L.V.S. "Ramovė" New Yorko sk. prisuntė \$60. Aukojai Liaukus \$20, A. Petkevičius \$7., Z. Raulinaitis ir J. Suveizdis po \$5 bei S. Šileika. Kiti po mažiau.

Aukas prašome siųsti šiuo adresu: The Lithuanian Veterans Association "Ramovė" Inc., Account No. 106157, Crane Savings & Loan Ass'n., 2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill., USA, arba Komiteto išdiniui: Mr. J. Tumas, 4518 So. Talman Ave., Chicago 32, Illinois, USA.

Dr. V. Kudirkos komitetas Chicagoje baigė darbą

Pereitų metų pradžioje LB Chicago Apygardos iniciatyva sudarytas komitetas Dr. Vinco Kudirkos 100 metų gimimo sukakčiai paminėti savo darbą baigė ir šio mėnesio pradžioje turėjo paskutinį posėdį komiteto pirmininko Zigmo Dailidkos bute.

Komiteto iniciatyva perėitą rudenį į Chicago buvo atkviestas Bostono Lietuvių teatras, suvaidinęs K. Inčios pjesę "Vincas Kudirka". Buvo suruošta įspūdinga ir gerai meniškai atlikta Akademia Didžiajam Varpininkui pagerbti, 10 radijo valandėlių (Margučio ir Sophie Barcus lietuviškose radijo programose), kuriose dalyvavo virš 100 aktorių, deklamuoja. Komitetas parūpino daug straipsnių apie sukaktuvinių lietuviškiems laikraščiams, paskaitų ir paskaitininkų įvai-

rioms lietuviškomis organizacijoms, padarė pasikalbėjimą Amerikos Balsui su Chicagoje gyvenančia jauniausia Dr. V. Kudirkos seserimi Emilija Lietuvninkiene.

Visą veiklą matuojant doleriais ir centais (graudu, bet tai juk pats įtikinamiausias matas): pajamų turėta \$4,117.00. Išlaidų — \$4,047.19. Tuo būdo liko \$69.18, kuriuos nutarta atiduoti globėjams — Lietuvių Bendruomenėi.

Paskutiniajame susirinkime su didele pagarba ir dėkingumu buvo prisiminti visi, kurie prie komiteto darbo nuoširdžiai prisidėjo. Šimtai kūrybingų žmonių, tūkstančiai jų darbo valandų... Nėra galimybės jiems visiems padėkoti. Jų paaukotos valandos tebūnie gėlės prie Dr. Vinco Kudirkos paminklo.

K. R.

Dr. V. Kudirkos Akademijos prologo (Chicagoje) buvo duota scena iš K. Inčios pjesės "Vincas Kudirka". Nuotraukoje Antanėlis (Alf. Brinka) ir Bevardis (J. Kelečius). Nuotrauka V. Noreikos.

WATERBURIO LIETUVIŲ ŽINIOS

PARAMA BALFUI

Birželio 8 d. Balso skyriaus valdyba surengė šeimyninę gegužinę - pikniką Dr. P. Vileišio sodyboje. Gegužinė davė \$ 250 gryno pelno.

Pirmininkės dėka birželio 14 d. bažnyčioje vyko rinkliava Balso reikalams. Surinkta virš \$ 200. Balso vadovybė dėkinga parapijos klebonui kunig. Valantiejui.

Šiais metais Balfui vadovauja Dr. Ksavera Zilinskienė.

PERGREIT UŽMIRŠTAME

Birželio trėmimų minėjimas įvyko birželio 13 d. Šv. Juozapo parapijos salėje. Tikrai gražią, dieną skirtą kalbą pasakė Liet. Susivienijimo Amerikoje pirmininkas P. Dargis iš Pittsburgh, Pa.

Tenka apgailestauti, kad vis mažėja dalyvių skaičius panašiuose minėjimuose. Kaip greit imame pamiršti anas baisias dienas bei savo brolių ir sesių sunkią tremties ir kančių kelią ten... tolimuose rytuose.

JAUKI GEGUŽINĖ

ALT S-gos gegužinė dėl labai šalto ir nepalankaus oro, įvykus birželio 14 d. buvo nelabai skaitlinga svečiais, bet joje buvo tikrai jauki, šeimyniška nuotaika.

ALT S-gos gegužinės visada vyksta Long Acre Inn vietovėje, kurios savininkas yra S-gos naris Valteris Zamblauskas.

Šiais metais Tautinės s-gos skyriui vadovauja Mykolas Gureckas.

BAIGĖ MOKSLUS

Ir šiais metais būrelis lietuvių baigė studijas ir gavo diplomus (bachelor).

Stors universitete - Nijolė Kudirkaitė B.S., Anna Matijošaitė, B.S., Kazimieras Katilius, biznio administracijoje, Gediminas Vildzius, biznio administracijoje, Danbury College - Irena Klei-

naitytė, B.S. music education, F. Smolskytė, B.S. elementary education.

Tenka pažymėti, kad N. Kudirkaitė, kaip gabi studentė, gavo stipendiją Yale universitete tęsti studijas aukštesniajame mokslo laipsniui - master degree.

Irena Kleinaitytė nuo rugsėjo 1 d. pradės darbą kaip muzikos - dainavimo mokytoja Dobbs Farry, netoli New York, labai gražioje vietovėje.

BENDRUOMENĖS METINĖ GEGUŽINĖ

L. Bendruomenės vadovybės rengiama metinė gegužinė - piknikas įvyks birželio 28 d. Dr. Vileišio sodyboje - Allerton Rd., Middlebury, Conn. Pradžiai 1 v. p. p. Programoj daug įvairių netikėtumų.

Apšilinkęs lietuvių maloniai kviečiami atsilankyti, nes turėsime progos sutikti savo prietelius ir tikrai gražioj gamtoj praleisti sekmadienio popietę. M.

Kas nedirba - tas nevalgo...

NESENAI American Press žinių agentūra paskelbė, jog Detroito gyvenęs Antanas Vaitkūnas, išdirbęs 40 metų vienoje įmonėje, 1954 metais pasitraukė iš darbo. Tada jo žmona iškilmingai pareiškė, jog kas nedirba tai tas ir nevalgo. 74 metų senus Vaitkūnas teisme aiškino, kad jis savo 150 dol. mėnesinę pensiją atiduodavo žmonai, kuri jam duodavo 10 dol., liepė gyventi rūšyje ir duodavo tikrai kartą per dieną pavalgyti. Ji pati su nuomininkais gyvendavo viršuje. Teisėjas duodamas leidimą skyryboms, pastebėjo, jog jam nereikėtų vesti tokios jaunos mergaitės. Vaitkūnenė šiuo metu yra 64 metų amžiaus.

Dr. V. Kudirkos 100 m. gimimo sukakties minėjimo komitetas Chicagoje. Sėdi: Zigmas Dailidka, Alicija Rugytė, kun. A. Juška ir Teodoras Blinstrubas. Stovi: Alg. Antanaitis, Marius Katiliškis ir Donatas Bielskus. Nuotrauka V. Noreikos.

Dabar jau bendruomenės namai reikalingi...

Birželio 10 d. "Drauge" tilpo Los Angeles Lietuvių Bendruomenės korespondento "jk" straipsnelis: "Galime ir turime" Jame rašoma:

"Susidarius Los Angeles kolonijoje įvairiems neaiškumams dėl pastovios lietuviybės bazės, Bendruomenės apylinkė ėmėsi konkrečių žygių Lietuvių namų idėjai realizuoti..."

"Losangeliečiai namų įsigijimo klausimą gvildena jau keleri metai. Dėl vieno ar kitų priežasčių šis reikalas vis buvo atidėliojamas. Atsiradavo ir įvairių opozicijų. Formuojasi atkakli opozicija ir šiuokart. Ji ateina iš tos pusės, kur senokai kalbama apie tautinių namų statybą, papuoštą partine etikete. Pasigailėjimo vertą kalbą ta prasme lietuviškos radijo valandėlės metu birželio 6 d. pasakė Aleksandrūnas..."

"Los Angeles lietuviai tautinės garbės reikalą supranta ir sugeba jį atskirti nuo trumparegiškų srovinių užgaidų"... ir t.t.

*

Ta "pasigailėjimo verta kalba" — pareiškimas, padarytas per radiją birželio 6 d. Laikinosios Los Angeles Lietuvių Tautinių Namų Valdybos vardu, buvo toks:

— Šiomis dienomis Los Angeles L. B-nės Apylinkės valdyba yra išsiuntinėjusi Los Angeles lietuviams taip vadinamų lietuviškų namų reikalų raštą ir anketą. Dėl to rašto ir anketos į Los Angeles Liet. Taut. Namų Fondo valdybą daugelis lietuvių kreipiasi su įvairiais klausimais, dėl kurių randame reikalinga paaiškinti ir atsakyti:

1. Nei L. B. v-ba, nei jos nariai niekad nėra kreipęsi

Kur šių vasarą atostogauti?

Naujai atremontuota lietuvių vasarvietė Lake Hotel — 7 Ave ir Park Ave., Asbury Park, New Jersey, kviečia atvykti atostogų prie Atlanto.

Vasarvietė gražiausi oje pajūrio vietoje, pusantro bloko nuo jūros ir Monte Carlo Pool. Svečių patogumui veikia lietuviška valgykla-restoranas.

Mūsų baras Anchor Room žinomas savo puikia atmosfera. Šokiams groja džiazo orkestras. Maudytis vandenyne bilietai vasarvietės svečiams duodami nemokamai.

Dėl smulkesnių informacijų kreiptis: Lake Hotel — 7 Ave. ir Park Ave., Asbury Park, New Jersey. Telef: PProspect 4-7788, PR 6-9671, PR 6-9619. (56)

Laiškas iš Los Angeles

į Liet. Taut. Namų F-dą, nei nėra ieškoję kelių ir būdų išsiaiškinti dėl Tautinių ir Bendruomenės namų bendro įsigijimo reikalo.

2. Manome, kad L. B. valdybai, kaip ir kiekvienam losangeliečiui yra ir buvo žinoma, kad Taut. Namų Fondo prieš dvejus metus realiai yra jau pradėjęs Los Angeles lietuviškų namų įsigijimą ir per tą laiką sėkmingai jį vykde. Kodėl savo rašte ir anketoje Los Angeles L. B. v-ba nerado reikalo net paminėti to fakto, ir Liet. Taut. Namų Fondo, kaip ir daugumas Los Angeles lietuvių, yra mažiau nustebinti!

Juo labiau nesuprantama, kada šiuo metu Taut. Namų Fondo darbas yra smarkiai pavarytas į priekį: dalininkų skaičius artinasi prie pabaigos, įnašai nuolatos plaukia ir auga. Einant prie realaus lietuviškų namų įsigijimo, iš dalininkų yra gauta toli siekiančių įsipareigojimų, kurie, bendrai paėmus, siekia virš \$10,000. Nenorime tikėti, kad Liet. B-nė, būdama tautinė, kultūrinė ir visu bendrinė organizacija, siektų griauti, ardyti pradėtą Taut. Namų Fondo darbą.

3. Pilnai sutinkame su daugelio lietuvių padarytais susirūpinimo pareiškimais, kad šitokio rašto ir anketos išleidimas į Los Angeles lietuvių tik žalingai pasitarnauja visokiems — ir B-nės, ir Taut. Namų Fondo būsimų lietuviškų namų reikalams, ir patį lietuviškų namų įsigijimą nepriartina, o tik atitolina ar net galutinai žlugdo visam laikui.

4. Taut. Namų Fondo valdyba nemano pradėto lietuviškų namų įsigijimo reikalo stabdyti. Įdėjus tiek pastangų ir sukėlus tiek lėšų, būtų nusikaltimas pusiau-keleje sustoti. Nors iš kitos pusės, Taut. Namų Fondo v-ba yra giliai įsitikinusi, kaip ir daugelis lietuvių, kad dviejų namų Los Angeles negalime nei įsigyti, nei išlaikyti. Ir pagaliau tokiame pačiame tikslui ir paskirčiai dvejų namų Los Angeles iš tikrųjų nereikalingi.

Būdami geram vidurkelyje į lietuviškus namus, visus susipratusių Los Angeles lietuvių kviečiame Tautinių Namų Fondo pradėtą lietuviškų namų įsigijimo darbą visais būdais remti ir palaikyti. —

Tai tokia, pažodžiui, ta kalba — Liet. Taut. Namų Fondo v-bos pareiškimas, kurį, vesdamas savaitgalio programą, Vyt. Aleksandrūnas per liet. valandėlę perdavė Los Angeles lietuvių visuomenei.

Los Angeles lietuvių namų klausimas buvo iškylęs jau tris kartus. Tautinės S-gos skyrius prieš trejus metus, padaręs nutarimą lietuviškus namus įsigyti, per paskutinius dvejus metus yra pasiekęs gerų pasiekimų ką pripažįsta visi kolonijos lietuviai.

Taip pat, prieš keletą metų, tuometinis L. A. B-nės pirmininkas K. Liaudanskas buvo sušaukęs Los Angeles esančių visų organizacijų pasitarimą lietuviškų namų klausimu. Sušauktame ne-gausiai organizacijų atstovaujama susirinkime lietuviškų namų reikalui didesnio pritarimo nebuvo parodyta. Bendruomeninių namų mintį galutinai pribai-gė tuometinis B-nės v-bos sekretorius Ig. Medziukas, kartu atstovavęs susirinkime dešiniąsias — katalikiškas grupes, savo ir, anot jo, kelių "labai įtakingų asmenų" vardu, padarytu pareiškimu, kad lietuviški namai Los Angeles nereikalingi, nes lietuvių katalikai tokius namus jau turį prie parapijos, ir jie pilnai patenkina jų ir kitų lietuvių reikalus.

Tuo pareiškimu baigėsi organizacijų pasitarimas ir tuo pačiu B-nės iniciatyva įsigyti lietuviškus namus. Bendruomeninių lietuvių namų reikalas buvo dar keliais atvejais švystelėjęs, bet neradęs "platesnės atmosferos", vėl užgeso. Reikalas ir nuotaikos visai pasikeitė, kai šv. Kazimiero parapijoje iškilo nelietuvių parapijiečių įsijungimo klausimas (kas jau yra įvykęs faktas), ir kai tarp katalikų organizacijų veikėjų ir parapijos klebono įvyko aštresnis nuomonių pasikeitimas.

Ta patį sekmadienį įvykęs Liet. B-nės apylinkės metinis susirinkimas, į kurį gausiai susirinko visi katalikų veikėjai, buvo paverstas jų akcijos forumu. Pirmiausia buvo užpultas parapijos klebonas, o antra, visų katalikų veikėjų buvo tvirtinta ir reikalaujama, kad dabar reikalingi bendruomenės namai ir kad tokių namų įsigijimas būtina turi būti rīšamas su susidariusia nauja parapijos padėtimi.

Jei kalbama apie srovines ir partines "etiketes", tai tos etiketės labai jau ryškiai matosi iš paskutiniųjų įvykių.

Tautinių Namų Fondas visada pabrėžė, kad Tautiniai Namai tarnaus visiems lietuviams, kad tai ne Tautinės S-gos, o visų Los Angeles lietuvių ir kad Tautinių Namų vadovybė bus renkama iš pačių dalininkų tarpo, kurių dauguma yra ne Tautinės S-gos nariai, o priklausą įvairiems nusistatymams ir įsitikinimams.

V. Ilgūnas